

ETI UTRIP

Glasilo koncerna ETI | letnik XXXVII | ISSN 1580-4879

osrednje teme:

- ETI-jevi inovatorji spet zlati
- Predstavitve naših sodelavcev na Češkem
- Pri nas so se izobraževali elektroinženirji IZS
- Črnuški dom na Mali planini - nova ETI-jeva pohodniška destinacija

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification

ISO 14001
BUREAU VERITAS
Certification

ISO/TS 16949
BUREAU VERITAS
Certification

Uvodnik

Za sodobni poslovni svet je značilna pogosta, včasih že kar moteča, uporaba nekaterih krilatic, povezanih z našimi lastnostmi oziroma sposobnostmi. Sigurna sem, da jih poznate, če nič drugega, ste jih gotovo uporabili v svojem življenjepisu – samoiniciativnost, komunikativnost, pripravljenost za timsko delo in podobno. Vsi jih poznamo, vsi tudi vemo, da je potrebno delovati v skladu z njimi, pa vendar se v praksi pogosto zgodi, da nam to nekako ne uspe. Zakaj se nam to dogaja? Ker krilatica sama ni do-

volj. Ker ljudje velikokrat rabimo konkretne usmeritve, še posebej, kadar poskušamo ravnati drugače kot smo navajeni. Pa še takrat se lahko zalomi, če ostali ljudje v našem okolju ne sodelujejo. Podobno se rado dogaja z vrednotami v podjetjih. Podjetje si izbere 5 krilatic, jih objavi na svojih komunikacijskih kanalih (če sploh) in s tem je zgodba zaključena. V ETI-ju bomo ta okvir presegli. Prvi korak so grafike z obrazložitvijo naših krilatic – z usmeritvami bi lahko rekli. Hkrati smo sprožili akcije osve-

ščanja (tudi preko Utripa), zadnji kvartal v tem letu pa smo, v luči uspehov naših inovatorjev, proglasili kar za četrletje timskega dela. Seveda pa je to samo začetek, v pripravi je še mnogo aktivnosti, s katerimi vam bomo ne le približali izbrane vrednote, ampak omogočili tudi nemoteno delovanje v skladu z njimi.

v imenu uredniškega odbora
Sabina Pešec

Kazalo

Dan inovativnosti GZS ETI-ju ponovno prinesel zlato.....	3
Koristni predlogi.....	4
Predstavitev inovacije: robotska celica za obdelavo sestavnih delov za zaščitna stikala na diferenčni tok.....	5
Družba ETI Elektroelement CZ s.r.o.	6
Predstavitev kupca tehnične keramike - EIKA Španija.....	8
Nova generacija talilnih vložkov NH gG 800 V a.c.	9
ETI je gostil člane Matične sekcije elektroinženirjev IZS na temo »Projektiranje in vzdrževanje enosmernih tokokrogov«	10
Analiza zadovoljstva kupcev koncerna ETI.....	12
Nova raziskovalka na področju tehnične keramike	14
Skladiščna organizacija v koncernu ETI	14
Varstvo pri delu - zaščita stroja	15
Zmanjšajmo uporabo nosilnih plastičnih vrečk	15
Brez igranja, a s pomočjo iger do znanja (2. del)	16
Slovenija, Švica, Matterhorn.....	17
Predstavitev nove destinacije – Črnuški dom na Mali planini.....	18
Pohodi.....	19
Hujšam ... torej sem?.....	20
Potapljanje. Spoznavni potop: bazen ali morje?	21
Potepanje po Sloveniji z Medgeneracijsko skupino Pomladni cvet	22
Združeni arabski emirati.....	23
Sweet energy – knjiga receptov, ki navdihuje – Sredozemlje, tretjič	26
Valvazorjev obisk Na Izlakah	28
Od maja do septembra 2017 so se upokojili	29
In memoriam	30
Nagradna križanka.....	31
Živimo vrednote - spreminjamo organizacijsko kulturo	32

Miran Dolinšek

Dan inovativnosti

GZS ETI-ju ponovno prinesel zlato

Naši inovatorji so se tudi letos uvrstili med najboljše v državi ter se z letošnjih nacionalnih podelitev priznanj GZS za najboljše inovacije ponovno vrnili z zlatom. In tudi letos priznanje ni šlo v roke enega samega človeka, ampak v roke ekipe oziroma tima, kar ponovno dokazuje, česa vsega smo v ETI-ju sposobni, če le združimo moči. Nič čudnega torej, da je zadnje četrletje 2017 v ETI-ju proglašeno za četrletje timskega dela.

Da je Slovenija dežela inovatorjev, potrjujejo tudi podatki. Na lestvici Innovation Union Scoreboard 2017 zaseda mesto v drugi skupini tako imenovanih »močnih inovatorjev«.

Relativne konkurenčne prednosti naše države v primerjavi z drugimi državami EU so v človeških virih, v investicijah podjetij v raziskave in razvoj ter v poslovnem okolju, prijaznem do inovativnosti.

Po indeksu svetovne kreativnosti smo osmi najbolj talentiran narod na svetu, pri tehnološkem indeksu pa smo v prvi petini najuspešnejših držav. V tem okvirju priznanje GZS za najboljše inovacije na nacionalni ravni predstavlja najvišje priznanje inovativnim dosežkom slovenskih podjetij in s tem promocijo inovativnosti v Sloveniji.

Z zlatom nagradjeni inovatorji

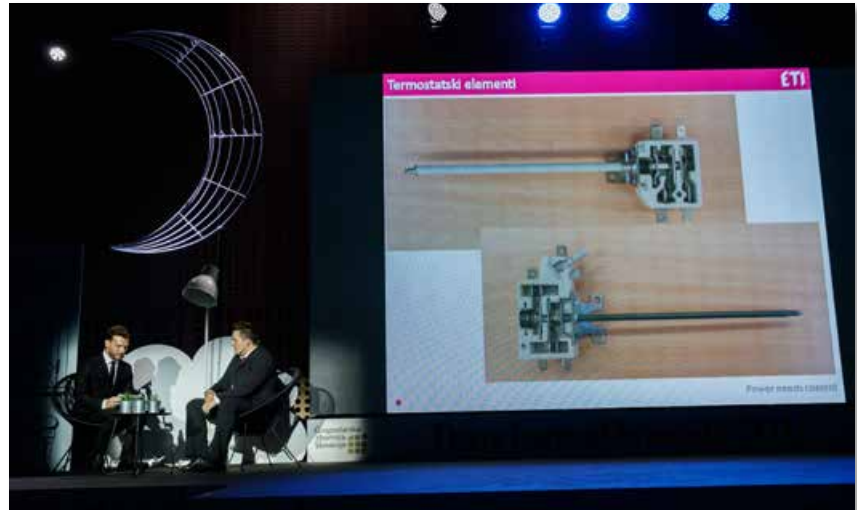
Predstavitve inovacije na podelitvi

V okviru Dneva inovativnosti je Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) že 15. podelila nacionalna priznanja najbolj inovativnim podjetjem in inovatorjem v podjetjih in javno raziskovalnih zavodih. 12 zlatih, 1 posebno priznanje in 25 srebrnih priznanj je rezultat nacionalnega finala, v katerem je na regionalni ravni sodelovalo 182 inovacij in 774 inovatorjev. Nagrajena je bila tudi najboljša inovacija leta po izboru javnosti. Glede na rezultate na regijski ravni so na razpisu GZS sodelovale tudi štiri najboljše zasavske inovacije. Zasavski inovatorji so prejeli 2 zlati, 1 posebno in 1 srebrno priznanje.

Za ETI d. d. Izlake, RC eNeM Novi Materiali d. o. o. so zlato priznanje prejeli inovatorji Gregor Ceglar, Jure Raspotnik, Damjan Strmljan, Samo Urbanija, Maja Macerl, Franci Ocepek, Ines Bantan, Simon Lebar, Joži Prašnikar in Peter Bregar, naslov nagrajene inovacije pa je Razvoj tehnologije za izdelavo in obdelavo termostatskih elementov.

Vsem inovatorjem iskreno
čestitamo!

Podrobnejši opis inovacije same smo že objavili v prejšnji številki Utripa, zato v tej številki predstavljamo regionalno srebrno inovacijo, v prihodnji številki pa vam bomo поблиžje predstavili ekipo, ki je ETI-ju letos prinesla zlato.

Predstavitve inovacije na podelitvi

Naši zlati inovatorji

Koristni predlogi

Prenova plastičnih kap PLK D02 in zatiskovanje navojnih tulcev v osnovo plastične kape

Predlagatelj: Said Beganović, Matej Kavšek

Zaradi iztrošenosti orodij za plastične kape PLK D02 je bilo treba izvesti rekonstrukcijo izdelka in uvesti nov material iz skupine termoplastov. Zaradi spremembe materiala osnove plastične kape na Vampamid PA66 GF 30 je bilo treba pridobiti tudi nov certifikat VDE. Za pridobitev certifikata mora kapa na preizkusih prestati tudi preizkus odpornosti proti visokim temperaturam. Preizkus s staro obliko ni bil uspešen, saj se je med vijačenjem plastična osnova kape poškodovala in odvila od navojnega tulca. Treba je bilo najti novo rešitev in tako smo na plastični osnovi kape spremenili obliko na mestu zatiskovanja. Poleg spremembe plastične osnove smo skonstruirali in izdelali tudi novo orodje za zatisk navojnega tulca. Nov način zatiska je omogočil, da je kapa uspešno prestala preizkus odpornosti proti visokim temperaturam. Certifikat VDE za PLK D02 smo pridobili, s tem pa smo izpolnili tudi pogoje za začetek prodaje prenovljenega izdelka Siemensu.

Predstavitev inovacije:

robotska celica za obdelavo sestavnih delov za zaščitna stikala na diferenčni tok

Robotska celica predstavlja razvoj nove generacije naprav za avtomatsko doziranje lepila. Naprava spada v področje avtomatizacije proizvodnega procesa ter zajema razvoj, konstruiranje, izdelavo in implementacijo naprave v proizvodni proces.

Robotski manipulator za nanos lepila

Naprava je bila zasnovana in izdelana z namenom zamenjave predhodne zastarele naprave, povečanja produktivnosti in z ustreznim doziranjem vzpostavitvi konstantne zračne reže v magnetnem sistemu.

Predhodna naprava ni bila več sposobna dosegati naših potreb po kakovosti in količini izdelanih polizdelkov. S tem namenom smo se začeli poglobljati v nove koncepte avtomatizacije in dozirne tehnike. Predhodna naprava je za doziranje uporabljala kontaktno doziranje lepila, kar je povzročilo vlečenje nitk lepila po končanem doziranju, zato je bilo lepilo lahko naneseno tudi na predele, kjer si tega nismo želeli.

S podjetjem Dossis, d. o. o., iz Kranja smo sprva idejno preučili naše možnosti za novitete, nato pa se odločili za koncept nanašanja lepila s streljanjem in ga tudi preizkusili. Koncept streljanja predstavlja brezkontaktno doziranje lepila na daljavo, ki onemogoča nastanek nitk. Sprva smo preizkusili lepilo Loctite 9514, ki ima visoko gostoto. S tem lepilom testiranje ni bilo popolnoma ustrezno, saj smo poleg glavne

doze dobili tudi dodatne izstrelke, ki so končali drugje, kot smo si želeli. Nato smo preizkusili lepilo Loctite 662, ki ga trenutno že uporabljamo v proizvodnji, saj je s stališča gostote veliko bolj tekoče, kar za tak koncept doziranja pomeni tudi veliko bolj obvladljivo doziranje. Testi s tem lepilom so se že s prvotnimi parametri doziranja izkazali za veliko boljše in na podlagi tega smo koncept streljanja lahko potrdili.

Sledila je strojegradnja. S podjetjem AMTEC.PRO, d. o. o., smo se dogovorili glede avtomatizacije doziranja lepila in manipulacije. V robotski celici je uporabljen štiroosni robot Epson Scara kot glavni manipulator za prenos obdelovancev med postajami. Kot dozirnik lepila je uporabljen Liquidynov dozirnik P-Jet, ki za doziranje uporablja koncept streljanja. Dogovorom sta sledili strojegradnja in implementacija v proizvodnjo. Ekipa iz podjetja AMTEC.PRO je v enem tednu vzpostavila želeno delovanje naprave.

V prvem ciklu robot odvzame po dva magnetna sistema s tekočega traku in jih prenese do dozirnika lepila, kjer se v režo med S-jarmom in trajnim magnetom magnetnega sistema nanese potrebna količina lepila. Lepilo se po končanem doziranju začne vtekati v režo, da jo v celoti zapolni. V naslednjem koraku robotski manipulator prinese magnetna sistema do rotacijske mizice, kjer se s pomočjo UV-LED-svetila pri enem obhodu mizice lepilo delno zasuši. Ko je lepilo v magnetnem sistemu delno zasušeno, jih robotski manipulator pobere in odnese do pladnjev, kjer jih odloži v matriko. Magnetni sistemi so na tej točki pripravljene na nadaljnjo obdelavo s proizvodnimi operacijami, ki sledijo.

Odlaganje magnetnih sistemov v pladnje

Z napravo smo bistveno povečali kakovost izdelka, zmanjšali smo obratovalne stroške in povečali produktivnost.

Cikel predhodne naprave je znašal 8 sekund na polepljen magnetni sistem, z novo napravo dosegamo cikel zgolj 3 sekunde, zaradi česar varjenje magnetnega sistema in doziranje lepila glede na trenutne potrebe proizvodnje potekata zgolj v dopoldanski izmeni.

Dozirnik lepila Liquidyn

Petra Fialová

Družba ETI Elektroelement CZ s.r.o.

Družba ETI Elektroelement CZ s.r.o je vstopila na češki trg januarja 2017 kot hčerinsko podjetje družbe ETI Elektroelement. Cilj je navezati na aktivnosti distribucijski sistem in razviti neposredno podporo izdelkom ETI za stranke na Češkem. Sedež našega podjetja je v Pragi.

Společnost ETI Elektroelement CZ s.r.o vstoupila na český trh v lednu 2017 jako dceřiná společnost ETI Elektroelement. Cílem je navázat na aktivity distribuční systém v minulosti a rozvinout přímou podporu výrobků ETI pro zákazníky v České Republice. Naše sídlo společnosti je v Praze.

Moje ime je **Jaroslav Šuda**. Moja naloga je razviti in okrepiti prodajne dejavnosti na Slovaškem, od leta 2017 pa tudi na Češkem. ETI je stabilno podjetje z dolgo tradicijo in znatnim potencialom v srednji Evropi. Počaščen sem, da sem član ekipe in sodelujem pri razvoju družbe. Moj in družinski hobi je solastništvo pomembnega češkega hokejskega kluba.

Jmenuji se Jaroslav Šuda mým úkolem je rozvoj a posilování prodejních aktivit na Slovensku a od roku 2017 také v České Republice. ETI je stabilní firma s dlouholetou tradicí a významným potenciálem ve střední Evropě. Je mi ctí být členem týmu a podílet se na rozvoji. Mým i rodinným koníčkem je spoluvlastnictví významného českého hokejového klubu.

Moje ime je **Jan Tichý**, v podjetju ETI CZ delujem od samega začetka kot vodja ključnih strank. Skrbim za razvoj češkega trga in odgovoren sem za ključne stranke po vsej državi. Pri ETI-ju mi cenim možnost samouresničevanja in pošten pristop vodstva. Največji izziv zame je vstop ETI-ja na zaprt in prenapolnjen češki trg. Moj načrt je nadaljevati, kar smo začeli, pridobivati več in več novih strank, nove poslovne priložnosti in razširiti našo ekipo. V prostem času uživam s svojo družino, igram šah, berem, vrtnarim in z veseljem potujem s svojo družino.

Jmenuji se Jan Tichý, do ETI CZ jsem nastoupil při jeho založení na pozici manažer pro klíčové zákazníky. Starám se o rozvoj českého trhu a mám na starosti klíčové zákazníky napříč celou republikou. Na ETI mám rád možnost seberealizace a férový přístup vedení. Největší výzvu pro mě vidím vstup ETI na uzavřený a přeplněný Český trh. Mým plánem je pokračovat v tom co jsme započali, získávat nadále další a další zákazníky, nové obchodní příležitosti a rozšířit náš tým. Svůj volný čas rád trávím se svou rodinou, hraju šachy, čtu si, zahradničím a mám rád cestování se svoji rodinou.

Moje ime je **Daniel Zdeněk** in v začetku septembra sem se pridružil podjetju ETI CZ na mestu tehnične podpore. Moja naloga je pomagati predvsem kolegom na prodajnem oddelku s tehničnimi zadevami. To je na primer priprava ponudb, sprejemanje tehničnih vprašanj strank glede našega asortimenta ali pomoč pri predstavitvah. Pri ETI-ju mi je všeč, da je družba z dolgo tradicijo in močno bazo na področju varovalk. Na Češkem postaja močnejša in širi svoje delovanje. Zame kot novega člana ekipe je izziv v čim boljši pomoči kolegom in v tem, da bom prinesel s svojim delom korist. Hkrati pa me motivira dejstvo, da v takšnem podjetju lahko rasteš skupaj z njim.

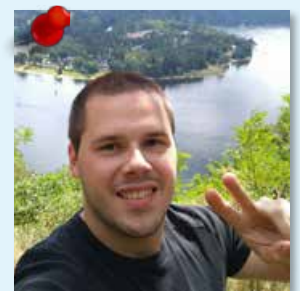
V ETI-ju bi se rad naučil veliko stvari. Hočem biti dejaven na področju, ki mi ni tuje in je zame zanimivo, obenem pa tudi raziskovati druga povezana področja, kot je recimo prodaja.

Prosti čas preživljam s prijatelji. Za šport nisem navdušen in ga ne spremljam, se pa športnih aktivnosti z veseljem udeležim osebno, v tem pogledu mi šport ni bil nikoli tuj. Ne zanemarim niti priložnosti za izlet ali sprehod. Všeč mi je kakršnakoli družabna dejavnost, od namiznih iger, iger z žogo do druženja ob ognju v naravi. Glavno je, da so zraven prijetni ljudje in dobro razpoloženje.

Jmenuji se Daniel Zdeněk a do ETI CZ jsem začátkem září nastoupil na pozici Technické podpory. Můj úkol spočívá v první řadě ve výpomoci mým kolegům z obchodního oddělení s technickými záležitostmi. Například přetypování nabídek, vyřizování technických dotazů od zákazníků na náš sortiment nebo výpomoc při prezentacích. Na ETI se mi líbí, že je to firma s dlouhou tradicí a silnou základnou v oblasti pojistek. V České republice sílí a rozšiřuje své působení. Pro mě, jako nového člena týmu, je to výzva v tom, abych s tím kolegům co nejlépe pomohl a přinesl svou práci užitek, tak zároveň i motivace, že v takové firmě je možnost růstu společně s ní.

V ETI bych se rád naučil věcem. Jde mi o setrvání v oblasti, která mi není cizí a je pro mě zajímavá a zároveň o prozkoumání jiných souvisejících částí, jako je například podstata obchodu.

Volný čas rád trávím s přáteli. Co se sportu týče, nejsem fanoušek a ani sport nesleduji, ale rád si cokoli zahraji osobně, sport mi v tomto směru nikdy nebyl cizí. Výletem nebo procházkou nepohrdnu. Mám rád jakékoliv společenské aktivity od deskových her přes míčové sporty až po večer u táboráku. Hlavně, když jsou u toho fajn lidi a dobrá nálada.

Moje ime je **Milan Kristoforski** in delam kot regionalni direktor za Moravsko. Zadolžen sem za obstoječe stranke in pridobivanje novih za nove poslovne priložnosti. Pri ETI-ju mi je všeč, da lahko podpiram evropsko blagovno znamko, všeč sta mi sestava in širina asortimenta, ki ga lahko ponudim kupcem. Izziv zame je seznaniti naše stranke s celovito paleto izdelkov ETI in tako spraviti na trg čim večjo širino ponudbe v primerjavi s konkurenco. Moj načrt pri ETI-ju je pokriti regijo, ki jo upravljam, v največji možni meri in spraviti blagovno znamko ETI v čim širšo zavest strank. Moja velika strast so potovanje, potapljanje, smučanje in badminton. Rad imam tudi gledališče.

Jmenuji se Milan Kristoforski a pracuji na pozici regionální manažer pro oblast Morava. Mám na starosti stávající zákazníky a získávání nových klientů k novým obchodním příležitostem. Na ETI se mi líbí, že mohu podporovat evropskou značku, líbí se mi skladba a širší sortimentu, který mohu zákazníkům nabídnout. Výzvou pro mě je seznámení zákazníků se širší sortimentu ETI a tímto krokem dostat co největší šíři sortimentu na trh oproti konkurenci. Mým plánem se ETI je pokrýt mnou spravovaný region v nejvyšší možné míře a dostat značku ETI do co nejširšího povědomí zákazníků. Moji velkou zálibou je cestování, potápění, lyžování a badminton. Mám rád také divadlo.

Moje ime je **Peter Jánoš** in ETI-ju sem se pridružil letos junija, da bi dopolnil prodajno ekipo kot regijski prodajni zastopnik in tudi kot začasna pomoč za regijo zahodna Slovaška.

V ETI-ju sem se zaposlil, ker gre za stabilno evropsko podjetje z dolgo tradicijo na evropskem trgu, ki jo želim promovirati na novo odprtem češkem trgu. Kot izziv vidim promocijo in dvig prepoznavnosti blagovne znamke ETI na Češkem.

Moji hobiji vključujejo predvsem glasbo, gledanje in občasno igranje športov, kot so nogomet, tenis, hokej. V prostem času najraje delam okrog hiše in na vrtu.

Jmenuji se Peter Jánoš a do ETI jsem nastoupil v červnu tohoto roku na doplnění prodejního týmu pro ČR jako regionální obchodní zástupce a také jako dočasná pomoc pro oblast západní Slovensko.

Do ETI jsem nastoupil z důvodu, že je to stabilní evropská firma s dlouholetou tradicí na evropském trhu a chci ji společně s kolegy propagovat na nově otevřeném Českém trhu. Jako výzvu vidím propagaci a zviditelnění značky ETI v České Republice.

Mezi moje koníčky patří hlavně hudba, sledování a občas i nějaké to hraní sportů jako je fotbal, tenis, hokej. Rád trávím volný čas prací kolem svého domu a zahrady.

Moje ime je **Petra Fialová**. Od julija 2017 delam v ETI-ju kot vodja trženja. Odgovorna sem za marketinško podporo in promocijo ETI-ja. ETI je za mene podjetje z velikim potencialom, vesela sem zaradi možnosti samouresničevanja in zaradi ekipe ETI. Všeč mi je dejstvo, da je ETI evropska družba, zato lahko potujem in se srečujem s kolegi iz drugih držav. Izziv zame je položaj ETI-ja kot novinca na češkem trgu, zaradi

česar je marketinška podpora nujna. Moj načrt je, da bi ETI postal na Češkem bistveno prepoznavnejši.

V prostem času se ukvarjam s športom, preživljam čas z družino in rada potujem.

Jmenuji se Petra Fialová. V ETI pracuji od července 2017 na pozici marketing manager. Mám na starosti marketingovou podporu a propagaci ETI. ETI je pro mě společnost s velkým potenciálem a líbí se mi možnost seberealizace a tým okolo ETI. Líbí se mi, že ETI je evropská společnost a člověk má možnost cestovat i potkat kolegy z ostatních zemích. Výzvou pro mě je, že ETI je nováčkem na Českém trhu, tudíž je marketingová podpora nezbytná. Mým plánem je zviditelnění ETI v této republice.

Ve svém volném čase ráda sportuji a trávím čas s přáteli, s rodinou a velice ráda cestuji.

Moje ime je **Šárka**

Zítková, podjetju ETI

CZ sem se pridružila januarja 2017 in pomagala pri njegovi organizaciji. Delam kot vodja pisarne

in moja naloga je administrativna podpora podjetju. V prostem

času rad kolesarim in

preživljam čas s svojo družino.

Jmenuji se Šárka Zítková, do ETI CZ jsem nastoupila v lednu 2017 a pomáhala jsem se založením společnosti. Pracuji na pozici office manager a mým úkolem je administrativní podpora společnosti. Ve svém volném čase ráda jezdím na kole a trávím čas se svojí rodinou.

Dušan Jerman

Predstavitve kupca tehnične keramike -

EIKA Španija

V tem trenutku v naših keramičnih proizvodnih prostorih v Kamniku razvijamo dva projekta za špansko podjetje EIKA, ki bosta v naslednjem letu glavna nosilca prodaje novih izdelkov tehnične keramike. To sta 3-polna faston sponka v beli ali rjavi barvi z letno potrebo 3 milijone kosov in enopolno ohišje termostata grelne plošče s trenutno dogovorjeno količino 2,5 milijona kosov letno. Če nam uspe že v prvem letu proizvodnje in prodaje preiti na dogovorjeni obseg sodelovanja, nam lahko samo ti trije izdelki pomenijo 10-odstotno povečanje eksternih prihodkov iz kamniške proizvodnje oziroma 4-odstotno rast eksterne prodaje tehnične keramike, seveda ob pogoju, da ostanejo preostali prihodki na enaki ravni.

Primer steklokeramične kuhalne plošče, v katero so vgrajeni naši izdelki

Podjetje EIKA je član ene izmed večjih španskih skupin Mondragon Corporation s sedežem v mestu Mondragon v Baskiji.

V skupini je 261 podjetij, lociranih po vsem svetu z več kot 74 tisoč zaposlenimi in letnimi prihodki več kot 11 milijard evrov.

Imajo 140 proizvodnih lokacij po celem svetu, njihova poslovna področja pa zajemajo industrijo, bančništvo in nepremičnine, logistiko in trgovino. Njihova strategija pove, da bodo razvijali in globalnemu trgu ponujali izdelke in rešitve s področja bele tehnike (aparati za plinsko kuhanje, aparati za električno kuhanje, elektronska regulacija in oprema za pralne stroje), naprave za gospodinjstva (aparati za gretje vode, zraka, toplotne črpalke) in elektronike (polprevodniki, signalizacija in drugi elektronski izdelki).

EIKA, tudi organizirana kot skupina podjetij, je podjetje, ki deluje v industriji in je nastalo leta 1974. Razvilo se je v enega izmed vodilnih globalnih proizvajalcev grelnih plošč in termostatov za belo tehniko. Glavne izdelke predstavljajo sevalni (steklokeramični) grelci, »touch« kontrolerji, cevni grelci in električni termostati, prodajajo pa jih vsem največjim svetovnim proizvajalcem štedilnikov in kuhalnih plošč. Poleg skupine E.G.O, ki ima največji globalni tržni delež, je skupina EIKA drugi igralec na trgu z več kot 10 milijoni prodanih sevalnih grelnih plošč letno. EIKA ima sedež v manjšem mestu Etxebarria, prav tako v Baskiji, kjer je zaposlenih 600 ljudi. V celotni

skupini EIKA je zaposlenih 1200 ljudi. V Etxebarriji je sedež, razvoj in sestava sevalnih grelnih plošč ter podsoplov, prav tako imajo montažo grelnih plošč v hčerinskem podjetju EIKA Mexico s 300 zaposlenimi. V Evropi imajo še dve podjetji s po 100 zaposlenimi, in sicer CZEIKA na Češkem, kjer sestavljajo kapilarne termostate za bojlerje in aparate bele tehnike, ter EIKA Polska in Wrocławu, kjer proizvajajo cevne grelce.

S podjetjem EIKA sicer sodelujemože več kot 15 let, vendar nam do zdaj žal nikoli ni uspelo prodreti v matično podjetje, ampak smo oskrbovali le hčerinsko podjetje CZEIKA na Češkem. Pri izdelkih za matično podjetje v preteklosti nam preprosto ni uspelo zagotoviti tehnično ustreznih izdelkov, ki bi jih lahko sprejeli v njihove izdelke ter bi bili referenca za našo kakovost in sposobnost v prihodnosti. Z vztrajnostjo ter razvojem naših sposobnosti in procesov nam je le uspelo narediti napredek in vendarle premakniti prve projekte v fazo realizacije. Dejstvo, da so sedanjí dobavitelji njihovih zahtevnih steatitnih ohišij iz Nemčije, nam ob upoštevanju konkurenčnosti in optimizacije procesov daje možnosti za bistveno povečanje sodelovanja, ki je do zdaj obsegalo nekaj manj kot 200 tisoč evrov letno.

S projekti, ki jih imamo trenutno v realizaciji, in novimi, o katerih se še imamo možnost dogovoriti, bi lahko EIKA postala eden izmed treh največjih kupcev tehnične keramike z budgetom okrog milijona evrov.

Kot že navedeno na začetku, smo steatitne 3-polne sponke bele barve začeli dobavljati neposredno na proizvodno lokacijo Etxebarria v septembru. Do zdaj smo s kupcem izvajali nekaj proizvodnih preizkusov montaže, zadnji se je izvajal v večjem obsegu 142.000 kosov v juliju in se je z nekaj pripombami tudi pozitivno končal. Prav tako smo v septembru za potrebe preizkusov v EIKA Mexico poslali tudi prvo količino rjavih 3-polnih sponk. V razvoju oziroma konstrukciji pa imamo tudi orodje za enopolno ohišje, katerega vzorce moramo poslati do konca letošnjega novembra, da lahko kupec še v tem letu začne postopek homologacije in lahko tako čim prej preidemo do faze realizacije. Seveda vzporedno pripravljamo tudi druge dejavnosti, ki omogočajo kakovostno in optimalno izvedbo, kot so na primer naprave za avtomatizacijo čiščenja in zlaganja izdelkov na refraktarne plošče in različni pripomočki za spremljanje kakovosti izdelkov.

Sevalni grelec, v katerega sta vgrajena dva naša izdelka (3-polna sponka levo in enopolno ohišje termostata desno)

Primer grelne plošče, v katero je vgrajeno naše ohišje »170«, (levo) in kapilarni termostat z našim ohišjem »130«

Brane Lebar

Nova generacija talilnih vložkov NH gG 800 V a.c.

V začetku letošnjega leta se je na trgu pojavila potreba po klasičnih talilnih vložkih s karakteristiko gG za napetost 800 V a.c. v standardni velikostni izvedbi. Do zdaj takih talilnih vložkov na trgu ni bilo mogoče dobiti.

Povpraševanje se je pojavilo iz več virov (ABB in Jean Mueller). Projekta smo se najprej lotili pri velikosti NH1 do 160 A in ga uspešno realizirali v maju 2017 z uvrstitvijo v katalog. Že med izvajanjem projekta so se pojavile nove potrebe, najprej razvoj v velikosti **NH00 do 63 A**, potem pa še razvoj **315 A NH3**. Vodilo skozi projekt je bilo, da poskušamo problem rešiti s čim manj modifikacijami, tako da bi bila mogoča proizvodnja na avtomatski liniji.

Pri razvoju NH3 315 A se je pojavilo več problemov, ki nam jih trenutno še ni uspelo v popolnosti rešiti. K »sreči« so se zahteve čez čas dopustov spremenile s 315 A na verzijo 200 A. Razlog je v tem, da je analiza inštalacije pokazala, da je cenovno ugodnejše združevanje samo 3 stringov. Začetne zahteve so bile po združevanju 5 stringov. V začetku septembra smo uspešno testirali tudi amperažo 200 A, tako da nas do jeseni čakajo še tehnološki del projekta, poskusna proizvodnja in uvrstitve v katalog.

Težavnost projekta se kaže skozi zahtevo po standardni velikostni izvedbi pri višji napetosti.

Razlog je v predvideni uporabi obstoječih podstavkov, letev in ločilnikov. Take zahteve poznamo že iz predhodnih projektov, iz katerih smo tudi črpali določene izkušnje.

NV/NH gG 800V a.c.							
Size	I _n [A]	Kombi indicator	Pre-arcing Joule integral [A ² s]	Operating Joule integral [A ² s]	Power dissipation [W]	Weight [g]	Packaging [pcs]
1	25	004184482	560	9.000	3,2	430	3/24
	35	004184483	2.200	24.000	3,4		
	40	004184484	3.000	35.000	4,0		
	50	004184485	3.500	40.000	4,4		
	63	004184486	6.000	55.000	5,5		
	80	004184487	12.000	77.000	6,9		
	100	004184488	18.000	100.000	8,6		
	125	004184489	31.000	145.000	9,7		
160	004184490	55.000	260.000	12,4			

Naša rešitev je prva v svetu, ki se je pojavila na trgu v letu 2017 in jo že uspešno tržimo.

Računamo, da se nam bo konkurenca kmalu pridružila.

Verjetno bralca tega članka najbolj zanima, kje se tak izdelek uporablja. Spet ima tu prste vmes fotovoltaika. V zadnjih letih se uveljavljajo na trgu inverterji za napetost DC 1500 V. Izhod takega inverterja pa ima **napetost 800 V a.c.** Razlog so prihranki pri materialu vseh komponent, ki nastopajo v takem sistemu. Pri prihrankih gre za združevanje fotovoltaičnih stringov na izmenični strani, kar pripelje do znatnih prihrankov, saj so zaščitne komponente za izmenični tok neprimerno cenejše kot zaščitne komponente za enosmerni tok. S takšnim združevanjem stringov tudi zmanjšamo tveganje požara v primeru okvare, ki lahko pri enosmernem toku nastopi prej kot pa pri izmeničnem toku.

Vsaj trije razlogi so zahtevali razvoj novega izdelka:

- **dvig enosmerne in posredno tudi izmenične napetosti,**
- **pocenitev celotne fotovoltaične inštalacije,**
- **zmanjšanje tveganja požara z združevanjem stringov na izmenični strani.**

Za konec pa je najpomembnejše, da bo naš novi izdelek zanesljivo deloval in da bodo kupci z njim zadovoljni. Čeprav trenutno spada med specialne izdelke, pa bo verjetno kaj kmalu prerasel te okvire in se uvrstil v družino standardnih talilnih vložkov gG za napetosti 400 V, 500 V, 690 in 800 V a.c..

型号 Model: SUN2000-60KTL-HV-D1
名称 Name: 太阳能光伏逆变器
SOLAR INVERTER

最大输入电压 d.c. Max. Input Voltage: 1500 Vd.c.
最大输入电流 d.c. Input Current: 22 A/22 A/22 A/22 A
MPP电压范围 d.c. MPP Range: 600 - 1450 Vd.c.
输出电压 a.c. Output Nominal Voltage: 800 Va.c.; 3~+⊕
输出频率 a.c. Nominal Operating Frequency: 50/60 Hz
额定输出功率 a.c. Output Rated Power: 60 kVA
最大输出功率 a.c. Output Max. Power: 66 kVA
最大输出电流 a.c. Output Max. Current: 48 A
功率因数 Power Factor: 0.8(lagging) - 0.8(leading)
温度范围 Operating Temperature Range: -25 - +60 °C
防护等级 Enclosure: IP65
保护等级 Protection Class: I

Fotonapetostne elektrarne

Janez Cirar

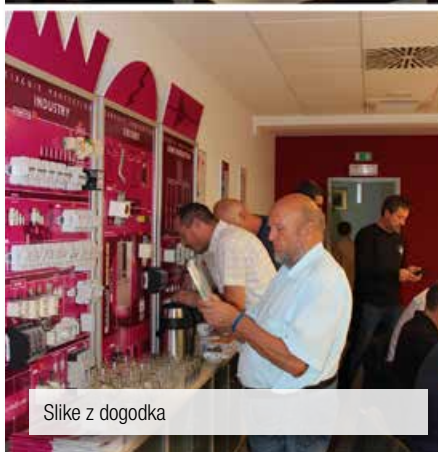
ETI je gostil člane Matične sekcije elektroinženirjev IZS na temo »Projektiranje in vzdrževanje enosmernih tokokrogov«

Uporaba enosmernih tokokrogov se po svetu povečuje. Od baterijskih sistemov – shranjevalnikov energije in fotovoltaike do električnih avtomobilov.

Pridobivanje električne energije iz obnovljivih virov (sončnih in vetrnih elektrarn) predstavlja nove izzive pri projektiranju in vzdrževanju elektroenergetskih sistemov. Proizvodnja električne energije iz omenjenih virov je časovno dokaj neenakomerna in odvisna predvsem od trenutnih vremenskih razmer. Za stabilno delovanje elektroenergetskega sistema so konvencionalni viri energije še vedno nepogrešljivi, učinkovitost obnovljivih virov energije pa lahko bistveno izboljšamo, če sončno ali vetrno elektrarno povežemo z DC shranjevalniki električne energije, ki pa morajo imeti tudi primerno električno zaščito.

V praksi se je pokazalo, da je vgrajena električna zaščita DC tokokrogov včasih neustrezna in včasih predstavlja tudi vir nevarnosti. Pokazalo se je, da tako v Sloveniji kot v Evropi primanjkuje znanja pri projektiranju DC tokokrogov.

Inženirska zbornica Slovenije (IZS) se je za izkušnje obrnila na ETI, da jim delimo naše znanje, naše izkušnje, ki tudi temeljijo na mnogih preizkusih z enosmernim tokom. Tako smo v septembru organizirali izobraževanje, ki je potekalo na ETI lokaciji. Udeležilo se ga pa je preko 20 projektantov, članov IZS. Z ogledom proizvodnje smo jim pokazali, da je ETI sodobno in kompleksno podjetje, ki temelji na domačem znanju.

Slike z dogodka

Znanje na področju DC tokokrogov so delili: Viktor MARTINČIČ, Borut DRNO-VŠEK, Franc JENKO, Matjaž BOBNAR in Janez CIRAR.

V nadaljevanju je kratek izveček izobraževanja.

Najvažnejše komponente nadtokovne zaščite v DC tokokrogih so inštalacijski odklopniki in varovalke. Pomembno je, da DC zaščita ni enaka AC zaščiti. DC tok ne doseže vrednosti nič (ne pomaga k prekinitvi obloka pri gašenju v talilnem vložku), zato pa ohranja prevodno ionizirano pot že pri nižjih vrednostih napetosti in toka.

Ena od novosti na trgu je ETI-jeva nova generacija varovalk, imenovana BATTERY talilni vložki. Njihove karakteristike so prilagojene nadtokovni zaščiti baterijskih sistemov. Na primeru iz prakse smo prikazali izbor ustreznega talilnega vložka za zaščito baterijskega shranjevalnika električne energije in tudi pojem »selektivnosti« med zaporedno vezanimi talilnimi vložki.

ETI ima tudi v ponudbi inštalacijske odklopnike, ki se lahko uporabljajo samo v DC tokokrogih in v AC/DC tokokrogih. Podali smo pregled različnih vezav in razlago, zakaj je obvezno potrebno upoštevati pravilno vezavo aparatov. Predstavili smo tipe izklopnih karakteristik in razlike med AC in DC izklopnimi karakteristikami inštalacijskih odklopnikov.

Pri zaščiti dotika, smo opozorili na možnosti in vzroke zaslepitve A tipa diferenčnega stikala, v primeru pojava enosmernega toka na AC strani.

V nadaljevanju smo se posvetili predstavitvi aplikacij, oziroma praktičnih izvedb sistemov za zaščito baterijskih, otočnih sistemov in tudi fotonapetostnih sistemov. Pri vsaki rešitvi smo posebej poudarili posamezne vgrajene komponente, ki morajo biti prilagojene za priključitev na enosmerno napetost. Na primerih dobre ter slabe prakse smo opozorili na napake pri načrtovanju oziroma projektiranju ter pri sami montaži oziroma vzdrževanju.

Vir:

Slika: Fotonapetostne elektrarne

Vir: http://www.origisenergy.com/wp-content/uploads/2016/04/xNo_image_replacement.jpg.pagespeed.ic.wRGrLbPbrs.jpg

Slika: Baterijski shranjevalniki energije sistemi UPS

Vir: <http://www.burnsmcdbg.com/2015/12/07/batteries-lead-charge-california-energy-storage-mandate/>

Slika: Požar sončna elektrarna

Vir: <https://www.google.si/search?q=fire+fotovoltaic&client=firefox-b&dc=0&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKewiTlumx1dbWAhVLCpohKhd8A6EQsAQINg&biw=1987&bih=998#imgcr=L-K12K111BtWM>

Slika: Primer napravnino načrtovane zaščite

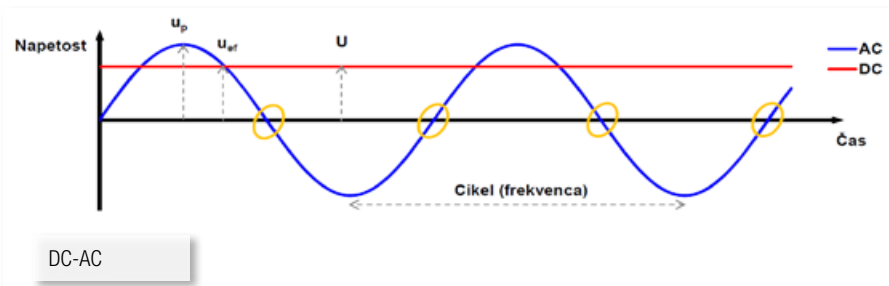
Vir: <https://www.electrical-forensics.com/CircuitBreakers/F10-073/ZinscoCombinationBoxWithoutCover-LG.jpg>

Baterijski shranjevalnik energije, sistemi UPS

Primer nepravilno načrtovane fotonapetostne zaščite

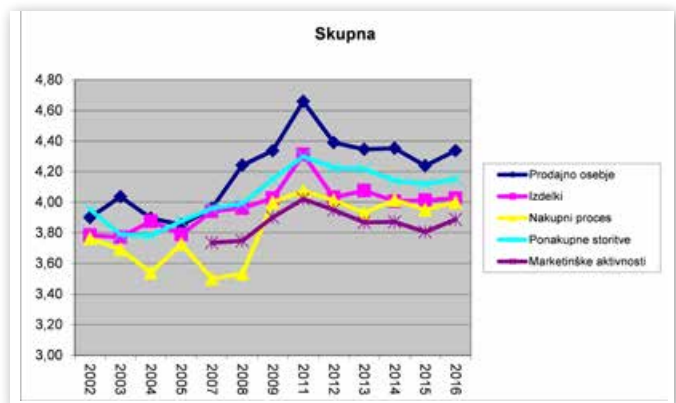
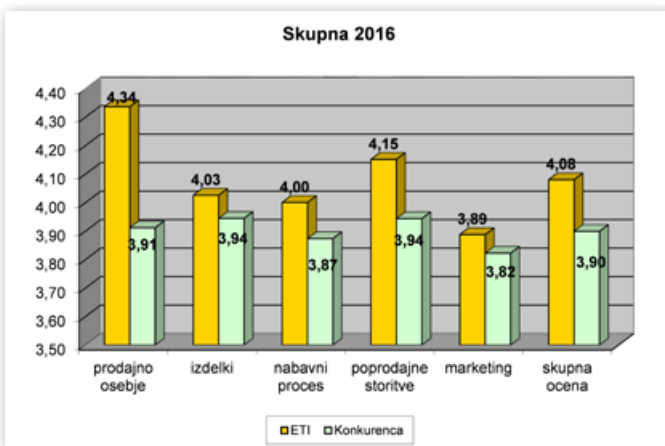
DC-AC

Sabina Pešec

Analiza zadovoljstva

kupcev koncerna ETI

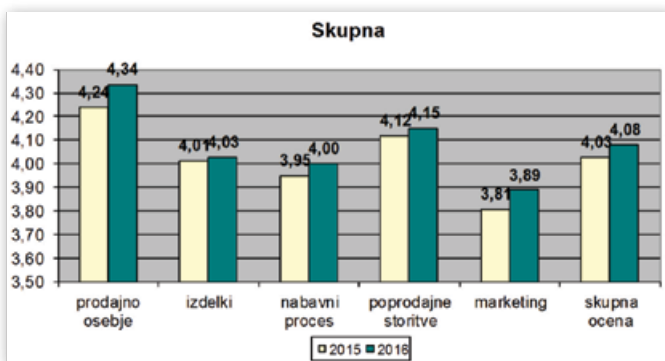
Med februarjem in marcem letošnjega leta smo izvedli raziskavo zadovoljstva naših kupcev za leto 2016. Ponovno smo podrl rekord v odzivnosti, saj je naš vprašalnik izpolnilo kar 505 različnih podjetij iz celega sveta. Kot vsa leta so kupci ETI na splošno ocenili bolje od konkurence, pri čemer je bilo tradicionalno najbolje ocenjeno naše prodajno osebje. Konkurenca je po drugi strani najvišjo oceno prejela na področju izdelkov in poprodajnih storitev. Hkrati očitno kupci postajajo čedalje bolj zadovoljni z nami, saj so nas ocenili višje kot v letu 2015, največ izboljšav pa vidijo na področju prodaje in marketinga.

Zgornji grafikon prikazuje povprečne ocene vseh ETI-jevih kupcev v primerjavi s konkurenco. ETI tako kot vsako leto daleč najvišje ocene prejema za prodajno osebje, precej pred konkurenco pa smo tudi pri poprodajnih storitvah.

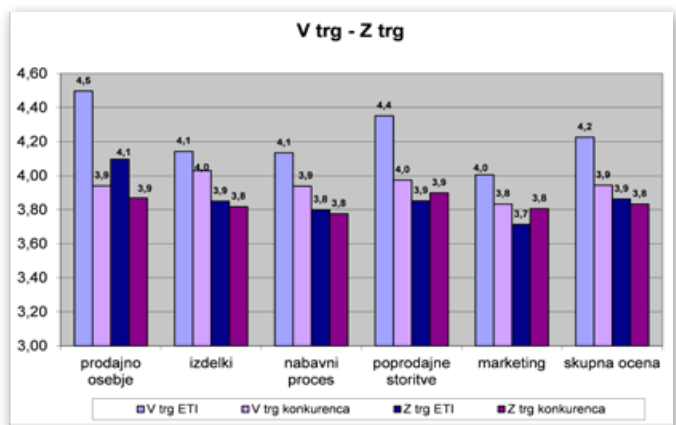
PRIMERJAVA S KONKURENCO PO POSAMEZNIH TRŽNIH PODROČJIH

ETI je na štirih od petih tržnih področjih prejel boljše splošne ocene kot konkurenca. Najvišje ocene smo v povprečju prejeli na tržnem področju Balkana, najvišji dvig ocen pa smo zabeležili na trgih ostalega sveta.

Ocene kupcev na vzhodnih in zahodnih trgih se že tradicionalno razlikujejo in tudi v letu 2016 so bili kupci z zahodnih trgov povprečno bolj kritični, tako do ETI-ja kot tudi do konkurence.

V primerjavi z letom 2015 smo naredili pozitivne premike na prav vseh področjih, v obdobju 14 let pa v vseh kategorijah beležimo trend rasti ocen, ki je najbolj očiten pri prodajnem osebju in marketingu.

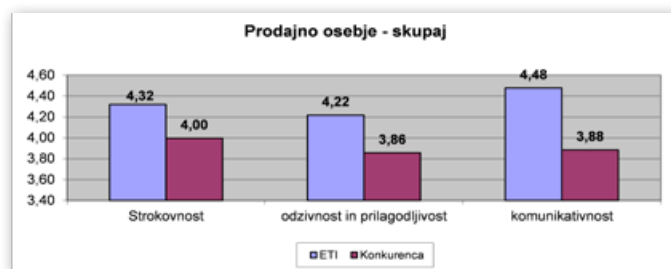

Smo pa v letošnjem letu v vprašalnik vnesli eno novost, in sicer kupce smo povprašali, kaj je po njihovem mnenju ETI-jeva glavna prednost in kaj glavna slabost.

Naša največja prednost v očeh kupcev so tako kvalitetni izdelki po konkurenčnih cenah, njihova razpoložljivost ter naša odzivnost. Glavna slabost po drugi strani pa so predolgi dobavni roki za nestandardne izdelke ter slaba prepoznavnost naše blagovne znamke na zahodnih trgih.

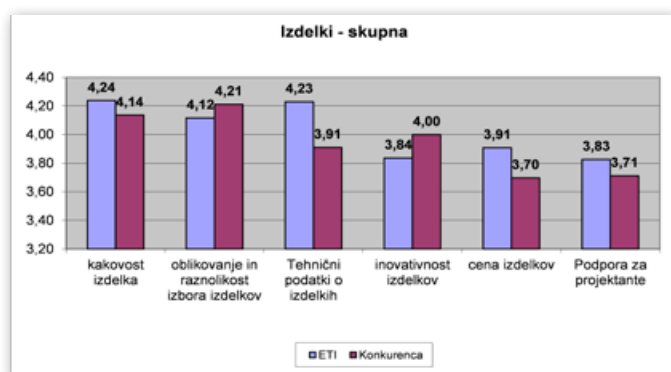
PRIMERJAVA S KONKURENCO PO POSAMEZNIH SKLOPIH

Prodajno osebje

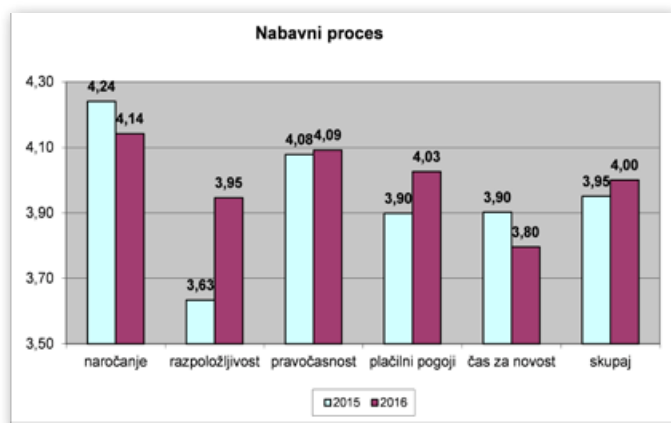
Prodajno osebje ETI-ja že tradicionalno prednjači pred konkurenco in rezultati ostajajo enaki tudi za leto 2016.

Izdelki

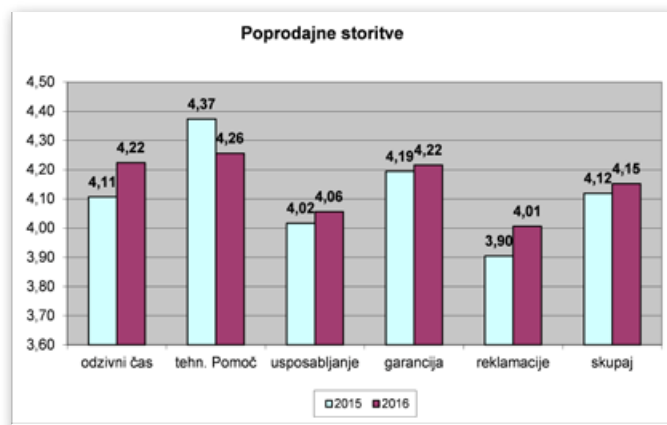
ETI se je v primerjavi s konkurenco najbolje odrezal na področju tehničnih podatkov o izdelkih, slabše nam je šlo pri oceni raznolikosti in oceni inovativnosti izdelkov. Konkurenci so se v primerjavi z letom poprej ocene malo zvišale ravno na zgoraj omenjenih področjih, na področju cene pa smo letos zamenjali mesta – ETI-ju se je ocena zvišala, konkurenci je padla.

Nabavni proces

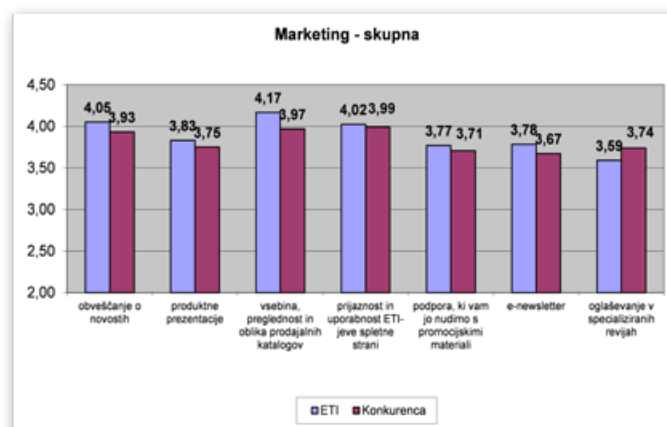
Pri nabavnem procesu smo bili v letu 2016 boljše od konkurence ocenjeni na prav vseh področjih. V primerjavi z 2015 nam je uspelo bistveno izboljšati razpoložljivost zalog, za desetino ocene pa se je poslabšal proces naročanja in čas, potreben za uvajanje novosti. Konkurenci je v primerjavi z letom prej ocena padla na vseh področjih z izjemo plačilnih pogojev.

Poprodajne storitve

Po padu ocene v letu 2014 ETI ponovno povečuje prednost pred oceno konkurence na področju poprodajnih storitev. Le-ta v primerjavi z letom 2015 ostaja na približno enaki ravni, pri čemer smo desetino ocene izgubili na tehnični pomoči, a jo pridobili na odzivnem času ter reševanju reklamacij.

Marketinška dejavnost

Tako ETI kot konkurenca sta v preteklem letu prejela višje ocene kot v 2015, pri čemer še vedno največjo prednost ohranjamo na področju vsebine prodajnih katalogov (kar se povezuje tudi z višjo oceno za tehnične podatke na področju izdelkov). V letu 2016 nam je pomembno uspelo izboljšati oceno obveščanja o novostih ter uporabne vrednosti spletne strani, medtem ko je konkurenca največ zvišala oceno oglaševanja. Aktivno delo s produktnimi podatkovnimi bazami, na katerih sloni vsebina ETI-jeve spletne strani, aplikacije za delo z našimi izdelki in druge uporabne vsebine ter redno obveščanje kupcev v dogovoru z lokalnimi ekipami že kažejo prve rezultate in na teh področjih v naslednjih letih pričakujemo dodatno izboljšanje ocen.

Marja Jerič

Nova raziskovalka na področju tehnične keramike

Oddelku tehnične keramike sem se pridružila maja letos. Pred tem sem se kot mlada raziskovalka na Inštitutu Jožef Stefan, na oddelku za nanostrukturne materiale, ukvarjala s termoelektričnimi keramičnimi materiali s perovskitno strukturo. Z dopiranjem materialov na osnovi stroncijevega titanata in vnašanjem strukturnih barrier smo poskušali prilagoditi termično in električno prevodnost za čim boljši termoelektrični učinek. V sklopu študija sem se leta 2015 za tri mesece kot gostujoča raziskovalka priključila skupini v Nemškem letalskem in vesoljskem centru (DLR) v Kolnu. Po koncu študija sem iskala priložnosti za delo tako v Sloveniji kot v tujini. Čeprav se mi je odpirala možnost za delo na inštitutu v Nemčiji in Sloveniji, je pretehtala želja po prestopu v gospodarstvo. Tako sem se nazadnje v ETI-ju pridružila ekipi razvoja tehnične keramike na delovnem mestu raziskovalke. Svoj pristop k delu sem morala prilagoditi dinamiki industrije, s pridom pa uporabljam izkušnje, ki sem jih pridobila med raziskovanjem na inštitutu. Moje delo v ETI-ju obsega raziskovanje in razvoj keramičnih materialov na mikrostrukturni ravni ter posledično prilagoditev kemijskih in mehanskih lastnosti potrebam končnega izdelka. Zavedam se, da moje delo ni individualno ter da je za končen rezultat nujno sodelovanje in usklajevanje z vsemi, ki prispevajo h končnemu izdelku.

Večino prostega časa posvetim svojim dvema živahnima malčkoma, pri čemer se trudim, da bi ga preživeli čim bolj aktivno. Slabo vreme tako ni ovira za raziskovanje v naravi, prilagodi se samo oprema. Velikokrat se mi otroka pridružita tudi pri mojih hobijih – vrtnarjenju, šivanju in kuhanju. Nekaj časa pa ostane še za branje ali ogled kakšnega dobrega filma.

14 | LOGISTIKA

Sebastjan Lazar

Skladiščna organizacija v koncernu ETI

Koncern ETI ima svoja skladišča po vsej Evropi oziroma v naslednjih devetih državah:

Legat družb s skladišči:

- **Slovenija** (matična družba ETI, d. d., in hčerinska družba ETI Proplast)
- **Nemčija** (hčerinska družba ETI DE)
- **Poljska** (hčerinska družba ETI Polam)
- **Slovaška** (hčerinska družba ETI ELB)
- **Madžarska** (hčerinska družba ETI HU)
- **Bosna in Hercegovina** (hčerinska družba ETI Sarajevo)
- **Romunija** (hčerinska družba ETI Romunija)
- **Ukrajina** (hčerinska družba ETI Ukrajina)
- **Rusija** (hčerinska družba ETI Rusija)

Grafični prikaz kvadratnih metrov skladiščnih površin po državah in družbah:

Janez Sveti

Varstvo pri delu - zaščita stroja

Občutek varnosti nam v vsakdanjem življenju zagotavlja višjo kakovost bivanja. Ko se počutimo varne, se lažje sprostimo, kar nam dvigne raven ustvarjalnosti, kreativnosti in medsebojne komunikacije. Omenjeni dejavniki so temelj naše uspešnosti pri delu, ki ga opravljamo.

V želji, da zagotovimo varnejše delovno okolje, je vodja tehnologije Matjaž Rataj k sodelovanju povabil službo za varstvo pri delu in okolje (g. Lado Jerin). Na osnovi pregleda dejanskega stanja v proizvodnji smo se v prvem koraku odločili za konstrukcijo in implementacijo zaščitne kletke za stiskalnico TPA 40.

Nova oblika zaščitne kletke zagotavlja boljšo varnost tako pri vpenjanju orodja na stiskalnico kot tudi pri uporabi stiskalnice v redni proizvodnji.

Osnutek zaščite je bil zasnovan v oddelku vzdrževanja PRGE Steatit Kamnik. Končno obliko in način montaže je določil vodja oddelka vzdrževanja Peter Ručigaj. Za takšen način montaže smo se odločili zato, ker so stiskalnice postavljene pod nivojem tal v proizvodnji. Okrog stiskalnic je kovinska konstrukcija, ki je pokrita s pohodno pločevino. Pri servisiranju stiskalnic je pogosto treba odmakniti pohodno pločevino. Glede na dejstvo, da je bila stara zaščita fiksirana na pohodno pločevino, smo pri vsakem servisiranju stiskalnice izgubljali čas z odstranjevanjem obstoječe zaščitne kletke. Nosilna

konstrukcija nove zaščitne kletke je izdelana iz alu profilov in je pritrjena na stiskalnico. Deli zaščite, ki se odpirajo (vrata), so zapolnjeni s kovinsko mrežo, preostalo pa s ploščami iz polikarbonata. Na vratih so nameščena varnostna stikala, ki v primeru odprtja vrat izklopijo delovanje stiskalnice. Na podoben način bomo v prihodnje postopoma zavarovali še druge stiskalnice. Posledice delovnih nezdod so lahko zelo hude.

Naloga tehnične službe je zagotoviti najboljšo možno zaščito na strojih in napravah, vendar je naš trud zaman, če delavci, ki delajo s temi stroji in napravami, ne upoštevajo varnostnih navodil.

Ani Razpotnik

Zmanjšajmo uporabo nosilnih plastičnih vrečk

S spremembo Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Uradni list RS, št. 35/17)

bodo v Sloveniji od 1. januarja 2019 na vseh prodajnih mestih blaga ali izdelkov prepovedane brezplačne plastične nosilne vrečke ne glede na debelino njihove stene.

S tem ukrepom želimo trajno zmanjšati potrošnjo lahkih plastičnih nosilnih vrečk, spremeniti vedenjske vzorce potrošnikov in spodbuditi preprečevanje nastajanja odpadkov.

V uredbi je skladno z direktivo določen okoljski cilj, da se do konca leta 2019 letna raven potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk zmanjša na manj kot 90 takih vrečk na osebo in manj kot 40 lahkih plastičnih nosilnih vrečk na osebo do konca leta 2025.

Iz vseh ukrepov so skladno z evropsko direktivo izžete zelo lahke plastične nosilne vrečke,

ki so namenjene za primarno embalažo svežih živil, ki niso predpakirana. Skladno z direktivo se v uredbi ureja tudi ozaveščanje potrošnikov na institucionalni ravni.

ZAKAJ omejiti uporabo nosilnih plastičnih vrečk ?

- Za njihovo izdelavo se uporabljajo naravni viri, kot so voda, nafta in zemeljski plin.
- Nafta in zemeljski plin sta neobnovljiva vira.
- So zelo tanke in lahke, zato pogosto smetijo okolje.
- V naravnem okolju je potrebno več stoletij (tudi do 1000 let) za razpad plastične vrečke na majhne delce.
- Povprečen čas uporabe nosilne plastične vrečke je 25 minut.
- Vsak državljan Evropske unije naj bi na leto v povprečju uporabil 200 plastičnih nosilnih vrečk.
- Ocenjuje se, da med odpadke v EU vsako leto odvržemo 8 milijard plastičnih nosilnih vrečk (v Sloveniji okoli 30 milijonov).

- Zaradi zastupitve, zadušitve ali zapleta v odpadne plastične vrečke vsako leto poginejo številne morske živali. Mnoge poginejo tudi zato, ker se jim mikroskopsko majhni delci plastike nabirajo v prebavilih in zaradi tega ne občutijo lakote.

KAJ lahko storimo mi?

Odpovejmo se svojim navadam in razmišljanju, da je za nakupovanje potrebna plastična vrečka.

Imamo možnost izbire, zato raje uporabljajmo:

debelejše plastične nosilne vrečke za večkratno uporabo, vrečke iz drugih materialov (blago), košare, škatle, gajbice ...
... in če že mora biti plastična vrečka, uporabimo eno in isto večkrat.

Jani Braune

Brez igranja, a s pomočjo iger do znanja (2. del)

Osnovni pojmi iz prejšnjega dela prispevka

Eden od pomembnih dejavnikov učnega uspeha je motivacija. V zadnjih letih je ena od metod, ki nam pomaga pri povečanju motivacije in zavzetosti za učenje, tudi nova izobraževalna strategija, ki ji rečemo igrifikacija (angl. gamification).

Strokovnjaki za e-izobraževanje iz slovenskega ponudnika e-izobraževalnih programov in okolij smo skupaj s kadrovske službo ETI-ja igrificirano učno gradivo že preizkusili na skupini 30 slušateljev, svoje prve skupne izkušnje pa smo predstavili kadrovskim delavcem iz cele države.

Igrifikacija je področje, ki je še vedno v razvoju, zato še vedno ni jasnega odgovora o njeni učinkovitosti. Številna podjetja eksperimentirajo z različnimi tehnikami igrifikacije, ki prinašajo tako spodbudne kot slabe rezultate. Gartner je leta 2012 napovedal, da bo do leta 2014 80 % igrificiranih aplikacij zgrešilo zastavljene poslovne cilje, predvsem zaradi slabe zasnove in dizajna. Nekateri menijo, da se je napoved uresničila, čeprav empiričnih rezultatov nimamo. Imamo pa uspešne primere iz prakse, ki nakazujejo, da je za uspešno implementacijo treba razumeti sestavine iger in kaj igralce motivira (Griffin, 2014).

Nekaj primerov uporabe igrifikacije v poslovnem svetu

SAP je vpeljal igrifikacijo za usposabljanje svoje prodajne ekipe. Prek posebne aplikacije Roadwarrior se zaposlenemu simulira poslovno okolje (npr. prodajni razgovor s stranko) in prek igre vadi prodajni proces. Glede na uspešnost in odzivanje dobiva točke in raste po lestvici najboljših prodajalcev znotraj podjetja. Cilj te »igre« je povečati poznavanje SAP-ovih rešitev za prodajno ekipo kakor tudi povečati samozavest njihove ekipe skozi simulacijo realne prodaje pri stranki.

Siemens uporablja igrifikacijo znotraj igre Plantville, ki simulira dejansko poslovno okolje v proizvodnji. Izzivi, s katerimi se uporabnik sreča, so zelo podobni realnim izzivom. Kako izboljšati kakovost produktov ali povečati produktivnost zaposlenih v proizvodnji? Gre za simulacijo sprejemanja poslovnih odločitev, seveda ob spoznavanju in uporabi Siemensovih rešitev.

Salesforce je eden večjih globalnih ponudnikov CRM-sistemov (sistemi za beleženje in upravljanje odnosov s kupci), svoj sistem pa je oplemenitil z igrificiranimi elementi z namenom povečanja motiviranosti prodajne ekipe za ažurno vpisovanje prodajnih aktivnosti v ta sistem.

Igrifikacija v e-izobraževanju

Igrifikacija je lahko močno orodje tudi za doseganje boljših učnih rezultatov. Še posebej to velja za e-učenje, kjer poteka izobraževanje v virtualnem učnem okolju in je motivacija udeležencev ključni izziv. Nekateri avtorji e-vsebin poskušajo elemente iger in pozitivne učinke, ki jih imajo igre na posameznike, prenesti v svoja e-gradiva, pri čemer naletijo na številne tehnološke ovire. Od ideje do implementacije težko pridejo, ker potrebujejo ustrezne strokovnjake. V našem partnerju v podjetju B2 so v LMS-sistem eCampus, ki ga uporabljajo za izdelavo e-gradiv, e-tečajev in izvedbo e-izobraževanj vgradili različne igrificirane elemente, ki jih avtorji vključujejo v gradiva po lastni presoji. Tako prek različnih igrificiranih elementov, kot so iskanje zaklada, lestvica najboljših, komunikacija med udeleženci, zbiranje značk ipd., dosežemo vse tipe igralcev z namenom povečanja njihovega interesa in zavzetosti za e-učenje. Rezultati igrificiranega e-izobraževanja so pozitivni, saj se je pri udeležencih povečal občutek pripadnosti določeni skupini. Udeleženci namreč aktivno sodelujejo pri e-učenju ter tekmujejo v znanju in dobljenih značkah. Na tak način sta cilja na obeh straneh dosežena. Organizacije si želijo kakovostnega znanja zaposlenih, ti pa na zabaven in motiviran način pridobivati znanje.

V ETI-ju smo so se na podlagi pozitivnih izkušenj iz prvega testnega igrificiranega e-izobraževanja odločili, da nekatere elemente igrifikacije redno vključujemo v svoje e-izobraževalne programe.

Literatura in viri

- Gartner. (2012). Gamification Trends and Strategies to Help Prepare for the Future. <http://www.gartner.com/newsroom/id/2251015>
- Griffin, D. (2014). A brief history of Gamification. Ashridge Business School. <http://www.thehrdirector.com/features/gamification/a-brief-history-of-gamification>
- Werbach, K., Hunter, D. (2015). The Gamification Toolkit: Dynamics, Mechanics, and Components for the Win. Kindle eBook.
- Werbach, K., Hunter, D. (2012). For the Win: How Game Thinking Can Revolutionize Your Business. Kindle eBook.

Darko Dolinar

Slovenija, Švica, Matterhorn

Moji vzponi iz študentskih časov

Matterhorn – 4478 m (fotografija:Google); vir: Wikipedia

V tej številki Utripa bom popisal nekaj vzponov iz študentskih časov.

Med drugim sem se povzpел tudi na najvišji vrh Slovenije Triglav (2864 m), Avstrije Grossglockner (3798 m), Švice Monte Roso (4634 m), Francije in Evropske unije Mont Blanc (4810 m).

Naj navedem prvopristopnike na omenjene vrhove. Triglav: 26. 8. 1778 – Luka Korošec, Matevž Kos, Štefan Rožič in Lovrenc Willomitzer. Prvopristopniki na Grossglockner: 28. 7. 1800 – Sepp in Martin Klotz ter Martin Reicher. Prvopristopniki na Duforspitze v pogorju Monte Rose: l. 1855 – osem plezalcev in trije vodniki. Prvopristopnika na Mont Blanc: 8. 8. 1786 – Jacques Balma in Michel Paccard. Prvopristopniki na Matterhorn v Švici: 14. 7. 1865 – angleška odprava pod vodstvom Edwarda Whymperja.

Sam sem se na Matterhorn povzpел po jugovzhodnem grebenu z imenom Hornli, ocenjen z alpinistično oceno AD+/III+/1200 m. Potek dogodkov je bil naslednji. V Ljubljani sva se z Janezom z Dolenjskega, sicer sošolcem na strojni fakulteti v Ljubljani, ob njih popoldne vkrcala na vlak Simplon Exspres, ki je vozil na relaciji Beograd–Paris. Ob njih zjutraj sva se pripeljala v Brig v Švici.

Tam sva prestopila na lokalni vlak za Zermatt. Od tam sva šla peš do kočice Hornlihutte na višini 3260 m, kjer sva prespala. Ob petih zjutraj sva se začela vzpenjati. Med vzponom je začelo tudi snežiti, zato sva nadela dereze. Vrh sva dosegla ob njih popoldne. Do noči sva sestopila do kočice Hornlihutte, ponoči pa še do Črnega jezera na višini 2582 m, kjer je tudi manjša cerkev. Tam sva prespala na prostem. Zjutraj sva sestopila v Zermatt, potem se še isti dan z lokalnim vlakom odpeljala v Brig, ob njih zjutraj pa je vlak odpeljal proti Ljubljani. Na sliki je greben Hornli v sredini.

Po vzponih na najvišje evropske gore so se alpinisti začeli vzpenjati na najvišje svetovne gore, ki so večinoma v Himalaji. Vrhovi, višji od 8000 m: 1. Mount Everest – 8848 m, 2. K2 – 8611 m, 3. Kangčendzunga – 8586 m, 4. Lhotse – 8516 m, 5. Makalu – 8463 m, 6. Čo oju – 8201 m, 7. Daulagiri – 8167 m, 8. Manaslu – 8156 m, 9. Nangaparat – 8126 m, 10. Anapurna – 8091 m, 11. Gašebum I – 8080 m, 12. Broad Peak – 8047 m, 13. Gašebum II – 8035 m, 14. Šišapangma – 8015 m.

Makalu je prvi osemtisočak, na katerega so se povzpeli Slovenci. Aleš Kunaver je bil leta 1975 vodja odprave, ki je čez južno steno dosegla vrh gore. Na vrh Makaluja so se povzpele naveze:

Stane Belak - Šrauf in Marjan Manfreda - Marjon – 6. 10. 1975, Janko Ažman in Nejc Zaplotnik – 8. 10. 1975, Viki Grošelj in Ivč Kotnik – 10. 10. 1975, Janez Dovžan – 11. 10. 1975. Prva sta se na Makalu povzpela Francoza Lionel Terraay in Joan Couzy – 15. 5. 1955.

Mount Everest – 8848 m, najvišjo goro na svetu, so Slovenci osvojili leta 1979 z odpravo pod vodstvom Toneta Škarje. Takrat so vrh dosegli po Zahodnem grebenu. Takratni in vsi naslednji vzponi Slovencev na vrh Mount Everesta: 1. Jernej Zaplotnik – 13. 5. 1979, 2. Andrej Štremfelj – 13. 5. 1979, 7. 10. 1990, 3. Stane Belak - Šrauf – 15. 5. 1979, 4. Viki Grošelj – 10. 5. 1989, 5. Marija Štremfelj – 7. 10. 1990, 6. Janez Jeglič – 7. 10. 1990, 7. Franc Pepevnik – 22. 5. 1997, 8. Pavle Kozjek – 23. 5. 1997, 9. Davo Karničar – 7. 10. 2000, 10. Franc Oderlap – 7. 10. 2000, 11. Tadej Golob – 9. 10. 2000, 12. Matej Flis – 9. 10. 2000, 13. Gregor Lačen – 9. 10. 2000, 14. Viki Mlinar – 21. 5. 2005, 15. Marko Lihteneker – 21. 5. 2005, 16. Roman Benet (IT) – 17. 5. 2007, 17. Tomaž Jakofčič – 19. 5. 2009, 18. Tomaž Rotar – 16. 5. 2017. Prva sta se na Mount Everest povzpela Edmund Hillary in šerpa Tenzing Norgay – 29. 5. 1953.

Borut Markošek

Predstavitev nove destinacije –

Črnuški dom na Mali planini

Črnuški dom (1526 m) stoji na razglednem robu Male planine, vzhodnem in malo nižjem delu gorske planote Velika planina. Pod njim je planšarsko naselje pašne skupnosti Mala planina. Od doma, ki je stalno odprt od junija do septembra, sicer pa ob sobotah, nedeljah in praznikih (dom je odprt tudi med vsemi počitnicami), se nam odpre lep razgled na pašnike planote Velike planine. Tu lahko koristite tudi bone za prehrano.

Prvo postojanko zaprtega tipa so črnuški planinci uredili v najeti koči na Mali planini, odprli so jo 1. maja 1954. Ker jim koče ni uspelo odkupiti, so leta 1962 začeli graditi lasten dom; delno je služil svojemu namenu že leta 1966, v celoti pa so ga dogradili in odprli leta 1970.

Razgledi

Od doma, zlasti z vršne rebri nad njim, je lep razgled na vse strani. Proti vzhodu se travnata in gozdnata pobočja Velike planine spuščajo proti Volovljeku in gornji dolini Podvolovljeka, ki ga od leve proti desni oklepa veriga: Veliki Rogatec, Lepenatka, Kašni vrh, Kašna planina in Kranjska reber, ki se spušča na preval Črnivec. Na drugo stran Črnivca je lepo viden masiv planote Menina planina, v ozadju pa Zasavsko hribovje. Na jugu sega pogled čez Ljubljansko kotlino, Polhograjsko hribovje, Krim in Mokrec do Nanosa, Javornikov in Snežnika do Snežnika in Risnjaka v Gorskem Kotarju. Na zahodu je v bližini stranski masiv Kamniških Alp, ki se čez Kravec, Koren, Kompotelo, Mokrico, Kalški greben in Kalško goro spušča do Kokrškega sedla. V ozadju je južni in jugovzhodni del Julijskih Alp. Od severozahoda do severovzhoda se za Veliko planino pne osrednji masiv Kamniških Alp z vrhovi Grintovca, Skute, Turske gore, Brane, Planjave, Lučke Babe in Škarj do Ojstrice, v bližini pa je najvišji vrh Velike planine, Gradišče ali Njivice.

Dostopi

Do doma na Mali planini vodi več markiranih, lovskih in pastirskih poti. Dolžino in težavnost hoje si lahko izberete glede na svojo pripravljenost in čas. Obisk nemarkiranih poti se nepoznavalcem odsvetuje, saj so še posebej v slabih vremenskih razmerah orientacijsko zelo zahtevne. Želja planincev je, da bi bilo avtomobilov na tem območju čim manj, zato pravim planincem priporočamo poti iz doline, ki so vse zelo slikovite in ponujajo veliko planinskih užitkov. Kondicijsko manj pripravljenim obiskovalcem pa so namenjene krajše variante.

Z avtomobilom:

- Po regionalni cesti Stahovica–Gornji Grad, mimo Kranjskega Raka do Marjaninih njiv 7 km, od tod do doma peš, 40 min.
- Iz Luč ob Savinji po dolini Podvolovljeka do Kranjskega Raka in do Marjaninih njiv 14 km, nato do doma peš, 40 min.
- Po cesti Kamnik–Kamniška Bistrica do Kraljevega hriba (sp. postaja gondolske žičnice), nato do doma peš čez pl. Dol in Konjščico, 3 ure. Z žičnico:
- Iz doline Kamniške Bistrice z gondolsko žičnico do nekdanjega penziona Šimnovec, naprej na Gradišče sedežnica; od tod do doma peš 30 min.

Zanimivejše ture

Gradišče ali Njivice (1666 m) 45 minut; Bukovec (1552 m) 30 minut; Poljanski rob (1569 m) 15 minut; Konj (1803 m) čez planine Konjščica, Dol in Rzenik 2 uri.

Prehodi do drugih postojank

Domžalski dom na Veliki planini (1534 m) 5 minut; Dom v Kamniški Bistrici (600 m) čez planino Konjščica in Dol 3 ure; Kocbekov dom na Korošici (1808 m) čez Konja in Presedlaj 4 ure.

Tako kot do zdaj lahko zaposleni še naprej koristite bone za prehrano v hribih:

Čemšeniška planina, Šmarna gora, Mala planina, Mrzlica in Kum – vsak zaposleni ima pravico do dveh bonov za prehrano mesečno za omenjene destinacije (2 bona na mesec, vseeno za katero destinacijo).

Boni za Mrzlico in Kum so na voljo od 15. 12. do 15. 2. (v zimskem času), za Čemšeniško planino, Malo planino in Šmarno goro pa celo leto. Vrednost bona je 4 EUR.

(Vir: internet)

Borut Markošek

Pohodi

Tudi letos smo v juliju izvedli kombinirano eno- in dvodnevno turo. Skupinski štart se je začel v Zadnjici (650 m). Cilj obeh skupin je bil Pogačnikov dom na Kriških podih (opcijsko tudi zgornje Kriško jezero).

»Enodnevna« skupina se je nato odpravila nazaj v dolino Zadnjice in domov, »dvodnevna« skupina je prespala v Pogačnikovem domu, naslednji dan pa turo čez Stenar zaključila v dolini Vrat.

Pogačnikov dom na Kriških podih (2050 m) je planinska postojanka, ki stoji na spodnjem robu Kriških podov, kraške planote v bližini treh gorskih jezer, in je priljubljeno izhodišče za številne planinske ture.

PD Radovljica ga je začelo graditi leta 1948, odprt pa je bil 7. oktobra 1951. Imenuje se po takratnem podpredsedniku Planinske zveze Slovenije, Jožetu Pogačniku (1927–1951), načelniku gospodarske komisije in pobudniku gradnje doma, ki se je smrtno ponesrečil v Mlinarici na poti k otvoritvi doma. Leta 1983 je bila iz Zadnjice potegnjena tovorna žičnica. Dom obratuje od 1. julija do zadnje nedelje v septembru.

Stenar (2501 m) je gora v Julijskih Alpah v skupini Razorja in Prisojnika.

Njegove stene strmo padajo na planoto Na Rušju in v dolino Vrat, nekoliko manj strmo je le pobočje proti Kriškim podom, koder poteka normalen dostop na vrh. V njegovi severni steni, imenovani Trikot, se nahaja nekaj težkih plezalnih smeri. Proti zahodu je čez škrbino Stenarska vratca vezan na sosednji Križ, preko jugozahodnih Dovških vrat pa na Bovški Gamsovec. Stenar je med najbolj razglednimi vrhovi Julijskih Alp, pozornost nase pa vsekakor pritegne Triglav s svojo veličastno severno steno.

Storžič je bil naš avgustovski cilj (štart pohoda pa nekoliko nižje v vasi Mače).

Storžič (včasih tudi Storžec) je s svojimi 2132 metri najvišja gora v zahodnem delu Kamniško-Savinjskih Alp. Vrh je od vsepovsod videti kot lepo oblikovan stožec, po katerem je gora tudi dobila ime. Na vršnem pobočju se proti jugu spuščajo travnate strmali, medtem ko ga nižje pokriva gozd. Proti zahodu se niža v ozkem in dolgem grebenu, imenovanem Psica, do prelaza Mala Poljana (1325 m). Na severu pada s stenami in žlebovi v dolino Lomščice, proti vzhodu pa se s krajšim skalnim grebenom navezuje na Bašeljski vrh (1744 m). Od osrednjega gorstva ga loči dolina Kokre. Zaradi svoje lege in izrazitosti so se zanj že zelo zgodaj zanimali številni naravoslovci, med drugim Scopoli in Wulfen.

Zaradi višine in lege je Storžič med najbolj razglednimi vrhovi v Kamniško-Savinjskih Alpah. Proti jugu seže pogled čez Ljubljansko kotlino na Krim, Javornike, Snežnik, Nanos in Škofjelško hribovje. Na zahodu imamo celotni vzhodni del Julijskih Alp s Triglavom na čelu. Na severu so bližnje Karavanke s Stalom, Begunjšico, Košuto, na vzhodu pa se iznad doline Kokre dviga ostenje Kočne z Grintovcem, ki se čez Kokrsko sedlo navezuje na Kalški greben s Krvavcem.

dolina Vrat

Pogačnikov dom

Stenar

Dr. Irena Manfredo

Hujšam ... torej sem?

»Hujšam!« se je slišalo od sosednje mize, kjer sta sedeli mlada mamica z dojenčkom in njena hujšajoča prijateljica.

»Shujšati bo treba!« je ortoped razjezil gospoda, ki je prišel na posvet pred operacijo kolen. »Že vse od prejšnjega pregleda me je strah vašega izvida, na katerem bo pisalo, da sem čezmerno hranjena,« mi je na obdobjem pregledu povedala gospa srednjih let z indeksom telesne mase 37.

Ali je o zmanjšanju telesne mase, kakor bi lahko opisali hujšanje, sploh mogoče pisati nevtrarno? Ali bolje: brati nevtrarno? Zadnja desetletja nas zasipajo s strokovnimi priporočili, epidemiološkimi podatki in neprijetnimi fotografijami, ki jih ilustrirajo.

Debelost je po definiciji Svetovne zdravstvene organizacije opredeljena kot indeks telesne mase (ITM – razmerje med tel. maso in kvadratom telesne višine) nad 30.

V Sloveniji je bilo v letu 2012 po podatkih nacionalne raziskave z naslovom »Z zdravjem povezan vedenjski slog« 44 % normalno hranjenih, 37 % čezmerno hranjenih in 17 % debelih odraslih anketirancev (25–64 let). Delež odraslih anketirancev z normalno hranjenostjo (ITM 18,5–24,9) se skozi leta ne spreminja, zmanjšuje pa se delež čezmerno hranjenih (ITM 25–29,9) in povečuje delež debelih, predvsem na račun porasta debelosti pri moških.

Podatki iz letnega poročila za ETI kažejo, da je debelih 25 % pregledanih delavcev.

Normalen indeks telesne mase ima 42,4 % delavk ETI-ja, 39,3 % delavcev ETI-ja in 44,4 % delavcev družbe ETI-PROPLAST. 112 (54,6 %) delavcev družbe ETI, d. d., ima povečan obseg pasu, od tega 29 moških (40,8 %) in 83 žensk (61,9 %), v družbi ETI-PROPLAST je takšnih 17 (43,6 %) delavcev.

Zakaj se zdravniki tako »zaganjamo« v debelost? Gre za kronično presnovno bolezen, ki poveča tveganje za nastanek sladkorne bolezni tipa 2, različnih vrst raka, hipertenzije ter bolezni srca in ožilja. Pozorni smo predvsem na centalno (visceralno) zamaščenost, za katero je značilno povečanje obsega pasu pri moških nad 94 cm in pri ženskah nad 80 cm. Če bi šlo samo za vprašanje videza, bi se lahko pomirili, saj imajo vsake oči svojega malarja.

Bojimo se »strica iz ozadja«, ki se imenuje kronično tleče vnetje. Maščoba na trebuhu ni samo skladišče, ampak je organ, ki izloča hormone adipocitokine – dejavnike vnetja.

Vnetje se dogaja tudi v možganih, kar lahko povzroči, da ljudje nimajo želje in energije za

telesno dejavnost. To lahko vodi v začarani krog debelosti, ko se telesni in psihični odpor do gibanja povečujeta skupaj s povečanim uživanjem hrane.

Na drugi strani tehtnice je telesna dejavnost. Slovenske smernice za klinično obravnavo sladkorne bolezni lahko uporabimo kot priporočilo: tedensko 150 minut (2 uri in pol) aerobne telesne dejavnosti, razdeljeno vsaj na tri dni, s 50–70 % maksimalne srčne frekvence. Po domače: vzemimo 42 let starega človeka. Maksimalna frekvenca je $220 - 42 = 178$, $60 \% = 107$ udarcev na minuto, kar pomeni nekoliko hitrejšo hojo, pri kateri lahko še govorimo, čutimo pa utrip in smo rahlo zadihani, vsak drugi dan 45–50 minut.

Kako torej shujšati? Zmanjšati vnos in povečati porabo – z majhnimi koraki. Prvi korak naj bosta razmislek in sprememba vprašanja. Ali sem pripravljen/-a poskusiti?

Za začetek predlagam 30-dnevni izziv. To je uvedba (majhne) spremembe, ki pa naj bo redna in naj traja 30 dni.

Izkazalo se je, da ljudje po 30 dneh rednega izzivanja v več kot 50 % primerov vzdržujejo spremembo, ki postane navada.

Pri prehrani drastične spremembe, kot so npr. jajčna dieta, zeljna juha, 1 teden ananasa, niso smiselne. Ne odpovejte se kruhu, ampak zamenjajte vrsto in količino. Če ne gre brez sladkarij, jih zmanjšajte na polovico. Sladkor je legalen antidepresiv, ki ima dolgoročno uničujoč učinek na telo. Uporabite manjši krožnik in svojo domišljijo. Pred seboj imejte iskreno željo, da naredite nekaj zase.

Če že dolgo niste hodili, pomislite, kaj je za vas

boljše. Da začnete sami ali da nagovorite moža/ženo/prijateljico, da začneta skupaj. Izkušnje kažejo, da je v skupini lažje. Lahko se odločite za skupinski pristop in s sodelavci izberete izziv, ki bo zanimiv za vse. Itak gre samo za 30 dni!

Moja izkušnja spremembe sega 35 let nazaj, ko sem bila v drugem letniku Medicinske fakultete, stara 20 let. Do takrat nisem nikoli trenirala nobenega športa, sem pa za današnje razmere veliko pešačila. Tistega torka smo imeli popoldne neobvezno predavanje Dražigosta Pokorna o učinkih telesne dejavnosti na zdravje. Po predavanju sem šla kot vedno peš domov – takrat sem stanovala na Ulici Jana Husa – si obula Adidaske in šla prvič zares teč. Naredila sem nekaj krogov po Kodeljevem in prišla domov »osvežena«. Od takrat se redno gibam. Najraje tečem v hrib. Tekla sem tudi med nosečnostma, seveda prilagojeno svojemu stanju. Gibanje je moj način življenja. Ob vsakem teku ali vzponu s kolesom se zahvalim za možnost, da sem zdrava, da se lahko gibam. Na način 30-dnevnega izziva sem začela zjutraj telovaditi, delati vajo »plank« pred večerjo in počepi med službo. Pri prehrani se držim načela »manj je več«. Nekoč sem srečala budističnega meniha, ki mi je preprosto razložil, koliko hrane potrebuje na dan: »Jem trikrat dnevno. Naenkrat toliko, kot gre v mojo dlan.« Ajurvedsko načelo pravi, da naj ob obroku nikoli ne napolnimo želodca do konca, ampak do $\frac{3}{4}$. Tak »kult zadovoljnega želodca« prakticiram tudi sama.

Sicer pa je uporaben tudi star slovenski pregovor, predvsem njegov zadnji del: Zjutraj jej kot kralj, opoldne kot meščan, zvečer kot berač.

PADI inštruktor: Franc Grčar

Potapljanje

Spoznavni potop: bazen ali morje?

Kot inštruktor potapljanja bi vam rad predstavil, kakšen je spoznavni potop v bazenu ali spoznavni potop na morju. Vsi imamo radi morje in radi raziskujemo podvodni svet, toda ko se potopimo, prav hitro ugotovimo, da naše telo ni navajeno na podvodni svet. Kako se je potapljati z jeklenko, lahko preizkusimo na spoznavnih potopih v bazenu ali odprtih vodah (morje, jezera, reke). Po predpisih PADI je za otroško potapljanje (Bubblemaker, Seal Team) potrebna starost najmanj 8 let, in sicer do globine največ 4 metrov. Po opravljenem tečaju se lahko otroci potapljajo s starši.

Spoznavnega potopa v odprtih vodah (Discover Scuba Diving in Local Diving) pa se lahko udeležijo otroci, stari najmanj 10 let. Nato se lahko potapljajo s starši ali profesionalnim potapljačem do globine največ 12 metrov.

Če pa kdo ne želi opraviti tečaja, se je mogoče samo spoznavno potopiti v bazen pri minimalni starosti 8 let, v odprtih vodah (morje, reke in jezera) pa pri minimalni starosti 10 let do globine največ 12 metrov. Seveda se globina prilagodi za vsakega posameznika.

Vsak, ki se prijavi na spoznavni potop, ne potrebuje nobenega predhodnega znanja o potapljanju, vse to mu razloži in pokaže inštruktor.

Pred potopom pa mora izpolniti štiri obrazce: prijavnico, izjavo o zdravstvenem stanju, izjavo o zavedanju odgovornosti in prevzemu tveganja, ter prebrati osnovna pravila varnega potapljanja.

Pri mladoletnih osebah morajo obrazce zanje podpisati njihovi starši ali zakoniti zastopniki.

Za spoznavni potop potrebujete brisačo in kopalke, vse drugo priskrbi inštruktor.

Če imate lastno masko ali plavutke, je priporočljivo, da jih prinesete s sabo. Inštruktor vam na preprost način razloži, kako deluje potapljaška oprema in kako se uporablja.

S potapljaško jeklenko z zrakom je treba dihati ves čas enakomerno. Nujno je vedeti, da pod vodo nikoli ne zadržujemo diha. To pravilo je zelo pomembno in ga moramo ves čas spoštovati, predvsem zaradi pritiska vode, ki se povečuje z večjo globino. Ko se spuščamo, se pritisk in gostota zraka povečujeta, volumen pa zmanjšuje; ko se dvigujemo, je ravno obratno.

Zaradi tega moramo pravilno izenačevati zrak v pljučih, ušesih in potapljaški maski. V pljučih ga izenačujemo tako, da pod vodo nikoli ne zadržujemo diha, regulator za dihanje je ves čas v ustih.

Pritisk v ušesih oziroma na bobenček izenačujemo vseskozi in na rahlo. Najlažji način je, da se primemo za nos in narahlo pihnemo v nos: s tem izenačimo pritisk v ušesih in sinusih. Izenačevanje zraka pod masko opravimo tako, da na rahlo pihnemo skozi nos v masko. To naredimo tudi, kadar nam voda pride v masko in jo pod vodo izpraznimo, in sicer primemo za zgornji del maske, dvignemo glavo in na rahlo pihnemo v masko.

To je nekaj teorije, ki jo poslušamo, preden gremo v vodo.

Pod vodo pa je treba teorijo spraviti v prakso!

Prav hitro ugotovimo, da sta plovnost in ravnotežje dosti bolj komplicirana kot na kopnem. Pogoji so zelo podobni kot v vesolju, zato tudi astronauti vadijo pod vodo.

Depth	ATM	Air Volume
0 m	1	1
10m	2	1/2
20m	3	1/3
30m	4	1/4
40m	5	1/5

Vendar to ni nič hujšega, kajti s pomočjo inštruktorja je mogoče plovnost in ravnotežje obladati po nekaj minutah. Opravijo se vaje za pravilno dihanje, izenačevanje pritiska, praznjenje maske in že smo pripravljeni za raziskovanje podvodnega sveta.

Potapljanje je predvsem skupinska dejavnost, zato spoznamo tudi veliko novih prijateljev. Pod morsko gladino tudi vidimo stvari, ki jih drugi zemljani ne vidijo. Vsakomur priporočam potapljanje kot varen in zanimiv šport. Če koga zanima, se mi lahko pridruži.

Potapljanje je zabavno. (Diving is fun.)

Joži Benc

Potepanje po Sloveniji

z Medgeneracijsko skupino Pomladni cvet

Za člane skupine Pomladni cvet je bila druga sobota v juliju dan, namenjen krajšemu potepu in prijetnemu druženju. Naš cilj je bila Savinjska dolina, in sicer BIO PARK NIVO pri Žalcu, Ribnik Vrbje in fontana piva Zeleno zlato v Žalcu.

Ob 8. uri smo se odpravili iz Zagorja, mimogrede pobrali še našo članico iz Trbovelj in odprava devetih oseb (osem pripadnic nežnejšega spola in en moški član) je krenila čez Podmejo proti Preboldu.

Prva postaja je bil BIO PARK NIVO pri Žalcu. Tu nas je sprejel prijazen gospod Janez, ki skrbi za park, njegovo promocijo, opravlja pa tudi službo vodnika. Nad vse prijazna dobrodošlica z domačo pijačo in piškoti nas je prijetno presenetila in navdala z dobro voljo, ki nas je nato objemala še cel dan. Sledila je predstavitev bio parka s krajšo filmsko projekcijo, nato pa sprehod po parku.

Bio park Nivo je prijeten in lepo urejen park s številnimi energijskimi točkami, ki telo napolnijo z energijo

Na počutje blagodejno vpliva že sprehod po energijski poti, ki je speljana tako, da lahko obidem vsako posamezno točko ali pa se po bližnjicah sprehodimo iz enega v drugi del parka.

Kar dobri dve uri smo si nabirali energijo, eni tako, drugi malo drugače. Ob zaključku nam je simpatični gostitelj skuhal še kavico in ponudil še tisto, kar je ostalo od dobrodošlice. Verjetno nima smisla poudarjati, da smo to z veseljem sprejeli ter se potrudili, da nismo naredili slabega vtisa in pustili ostankov (tako pijače kot tudi keksov). Ob slovesu nam je zaželel prijeten dan in vse lepo, mi pa smo se mu iskreno zahvalili in se poslovili s tradicionalnim zasavskim pozdravom – srečno.

Naš drugi cilj je bil Ribnik Vrbje tik ob reki Savinji, južno od Žalca, ki je od Bio parka oddaljen približno kilometer in pol. To je zanimivo zavarovano območje, katerega osrednji del je ribnik, njegov južni del pa spada celo v omrežje Natura 2000.

Ribnik ima bogato floro in favno; je pravo zatočišče za ptice (opazili so kar preko 170 vrst različnih ptic), v samem ribniku pa vzrejajo krapovce.

Okoli ribnika je speljana zanimiva, nekoliko daljša, 3 km dolga ekološka učna pot, ob samem ribniku pa je delno ali v celoti speljanih tudi še nekaj drugih tematskih poti (hmeljarska pot, pot ob Savinji, srčna pot). Zanimiva je tudi galerija na prostem – skulpture iz lesa, ki jih je ustvaril Vinko Kovačec. Z razgledne ploščadi pa je mogoče z daljnogledom opazovati ribnik in njegovo okolico. Ob ribniku je lično urejen Ponirkov info center, ki je bil tu naša prva postaja.

Polni energije iz bio parka smo se hitro posedli v hladno senčico kozolca, naročili pijačo in si postregli z manjšim prigrizkom, ki smo ga prinesli s seboj. Začnili smo ga po tradicionalni prekmurski navadi – s pravim bučnim oljem in soljo. Bilo je super, enkratno – skratka kul, kot bi rekli naši vnuki. Kar malo težko smo se po tem prijetnem opravilu nato odpravili na sprehod po učni poti ob ribniku. Da ni bilo preveč trpljenja ob hoji v vročem soncu, smo rajši izbrali krajšo pot, deloma po senci med drevjem, ki pa je v lepi naravi in dobrem vzdušju tudi kar hitro minila. Pa ponovno postanek pod kozolcem, pijača in obvezna kavica ter nato slovo od prijazne oskrbnice Ponirkovega info centra. Zadnji cilj našega potepanja je bil Žalec – in seveda kaj pa drugega kot znana fontana piv, imenovana Zeleno zlato. Fontana je poklon hmeljarski dediščini Spodnje Savinjske doline in Žalca. Gradnja fontane se je začela aprila 2016, slovesno odprtje pa je bilo na praznik občine Žalec, 6. septembra istega leta.

Zanimiv in sam po sebi dovolj zgovoren je podatek, da je fontano v prvih dveh mesecih delovanja obiskalo več kot 36 tisoč obiskovalcev.

Konstrukcija fontane je postavljena v mestni park, ob tržnico v središču mesta. Osnova za arhitekturno zasnovo je simbolna hmeljska kobula, ki se izraža v dveh polkrogih oziroma dveh fontanah – eni pivski in drugi, vodni. Polkrogi so oblečeni v bakreno čipko, ki simbolizira peno na pivu. In navali narod – pa ne čisto dobesedno. Šli smo pred okence za nakup vrčka – nobene vrste, prav tako tudi ne pri pipicah s pivom. Na pokušino smo imeli šest vrst varjenega piva, naša splošna ocena pa je bila, da sta najboljša medeno pivo in termalno pivo, imenovano Kukec. In smo ga počasi pili, nekateri ležeč v maksilni ležalniki, drugi stoje ali sede, vsi pa v prijazni senčki, ob prijetnem klepetanju in ocenjevanju tekočega zlata. Kot nam je povedala prijazna vodnica, je pivo Kukec dobilo ime po Simonu Kukcu, ki velja za najpomembnejšega pivovarja, ki ga Laščani imenujejo tudi oče laškega piva. Manj znano je dejstvo, da je imel tudi pivovarno v Žalcu, ki je po prvi svetovni vojni prenehala delovati. Za nas Zasavce je zanimiv podatek, da sta se skupaj z ženo naselila tudi v Trbovljah, kjer sta vzela v zakup rudniško restavracijo, in si tam pridobila kar veliko premoženje.

Ime »termalno pivo« izvira iz dejstva, da je Simon Kukec začel uporabljati termalno vodo, ki je pivu izboljšala okus. Tako je uveljavil termalno pivo, ki v nekoliko spremenjeni obliki obstaja še dandanes.

Domačini so se oddolžili njegovemu spominu tudi tako, da so termalno pivo poimenovali »Kukec«, ki se dobi le pri fontani Zeleno zlato in v Ekomuzeju hmeljarstva in pivovarstva Slovenije v Žalcu.

Ker je in mora biti vsakega popivanje enkrat konec, smo se odločili, da je čas za kakšen prigrizek. Pa smo šli. Naša članica Helena, vseznalka, kar se tiče »dobrih starih gostiln«, nas je pripeljala do prave gostilne, gostilne Slovan na Vranskem. Tu smo se poceni in obilno okrepčali – pojedli malico, spili nekaj osvežilnega, nato pa, polni svežih, dobrih vtisov, prijetne družbe in nabiti s pozitivno energijo, krenili proti domu.

Ocena vseh udeležencev je bila enotna; preživeli smo poseben dan, prijetno dogodivščino, spoznavali lepote in posebnosti naše lepe deželice, prijaznost njenih ljudi, utrjevali prijateljstvo in dobre medsebojne odnose, polnili svoje celice z energijo in se skratka imeli enkratno. Ob slovesu smo trdno sklenili, da to naše potepanje nikakor ne bo zadnje in ga moramo, slej ko prej, nadaljevati.

Matija Strehar

Združeni arabski emirati

Združeni arabski emirati (ZAE, angleško UAE – United Arab Emirates) so še precej mlada država. Na svetovnem zemljevidu jo najdemo šele od leta 1971.

Kamele in džipi

Hotel Atlantis

Pred tem so bili to posamezni neodvisni emirati, uradno pod protektoratom Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske. Emirati so v arabskem okolju področje, ki ga ima v oblasti emir – plemič, lahko bi rekli tudi knez; najpogosteje uporabljamo besedo šejk, ki je v starih časih pomenila starešino, poglavarja plemena ali vasi. ZAE ležijo na vzhodnem delu Arabskega polotoka ob Perzijskem zalivu ter mejijo na Savdsko Arabijo in Oman. Od nas so oddaljeni tri časovne pasove. Poleti so dve uri pred nami (ker nimajo poletnega časa), pozimi pa tri. Po velikosti in številu prebivalcev jih je približno za štiri Slovenije – okrog devet milijonov prebivalcev in 83.000 km² površine. Leta 1958 so na Arabskem polotoku odkrili bogate zaloge nafte in jo začeli izkoriščati. Šejk Abu Dhabija je kmalu dal pobudo za združitev posameznih emiratov, da bi bili navzven močnejši in tako lažje zastopali svoje interese. Ko je leta 1971 Velika Britanija umaknila svoj protektorat, se jih je takoj združilo šest, po nekaj mesecih se je pridružil še sedmi emirat. Od zahoda proti vzhodu si sledijo tako: Abu Dhabi (Abu Dabi), Dubai (Dubaj), Sharjah (Šardža), Ajman (Adžman), Umm al Quwain (Um al Kvain), Ras al Khaimah (Ras al Kajma) in Fujaira (Fudžeira), ki leži nekoliko južneje od preostalih šestih. Zapisi teh arabskih imen v latinici so lahko tudi malce drugačni, ampak izgovarjajo se približno tako. Katar in Bahrajn se nista pridružila novonastali državi in sta danes samostojni državi. Omenjeni šejk je bil Zayed bin Sultan Al Nahyan, ki je postal prvi predsednik ZAE in je ostal na tem položaju 33 let – do svoje smrti leta 2004. Nasledil ga je njegov sin Khalifa bin Zayed Al Nahyan.

Ko bo zgrajen bo najvišji - maketa

Mivka in morska pena (umazanija se ne vidi)

ZAE imajo svojega predsednika, katerega mandat teoretično traja pet let. Doslej je bil vedno potrjen šejk Abu Dhabija.

Imajo svojega predsednika vlade, to pa je bil tudi vedno doslej šejk Dubaja, trenutno je to šejk Mohammed bin Rashid al Maktoum. Imajo Vrhovni svet, ki ga sestavljajo šejki vseh sedmih emiratov in ki izbira predsednika države in predsednika vlade. Vrhovni svet potrjuje tudi vse zakone, pravico veta pa imata samo šejka Abu Dhabija in Dubaja. Obstaja še t. i. Svet federacije, ki ga sestavlja 40 ministrov: osem iz Abu Dhabija, sedem iz Dubaja in po pet iz preostalih emiratov. Radi se pohvalijo, da je med njimi tudi ženska. Posamezni emirati se med seboj močno razlikujejo, tako po velikosti kot tudi po standardu. Daleč največji emirat je Abu Dhabi, ki predstavlja približno dve tretjini celotne površine države. Je tudi najbogatejši. Po bogastvu mu je primerljiv samo še Dubaj. Ko gremo naprej proti vzhodu, so emirati vse bolj »revni«. Razlike skušajo kolikor je mogoče zmanjšati in bogati emirati pomagajo revnejšim. Vsak emirat ima svojo prestolnico z enakim imenom. Točno določenih meja med posameznimi emirati ni. Približno jo določajo nekateri opaznejši objekti – npr. nadvozi, viadukti,

mostovi ipd. Za kak kvadratni kilometer puščave se ne vznemirjajo. Značilno je tudi to, da se določena ozemlja enega emirata nahajajo znotraj drugega in da je en emirat sestavljen iz treh področij, ki so med seboj povsem ločena.

Večina države je puščavska z zelo redkim rastlinjem in nekaj oazami.

Vzhodni del države ima tudi gorate predele, ki segajo vse do 2000 metrov nadmorske višine. Podnebje je geografski legi primerno, torej puščavsko. V poletnih mesecih ne poznajo dežja, nekaj padavin je v zimskih mesecih. Poletne temperature so kar konkretne. Konec avgusta so bile najvišje dnevne temperature med 42 in 46 stopinjami. Ponoči se je »ohladi« na dobrih 30 stopinj. Vlažnost zraka pa ni previsoka, zato je vročina kar znosna. Lahko se poskuša ohladiti v morju. Ne gre, ker je imelo 32 stopinj!

Res pa je, da so vsi hoteli, javne zgradbe, tudi metro in postaje metroja klimatizirani. Poraba energije za te namene mora biti res strašna. In hladijo »na polno«, tam na 25 stopinj. Ko stopiš na prosto, je to kar šok, saj so temperaturne razlike 20 stopinj.

Ni padavin in ni tekoče vode! Vodo pridobivajo z razsoljevanjem morske vode.

In to je ogromna industrija, saj je poraba vode velikanška. Po mestih ne manjka zelenic in dreves. Te pa je treba dobro zalivati. Pogled iz zraka lepo pokaže, kako so ogromna mesta »večinoma zelena«. Ko se mesto konča, se konča tudi zelenje in začena puščava. Predniki današnjih prebivalcev ZAE so beduini, ki so živeli kot posamezna plemena v puščavskih oazah. Znani so bili tudi po tem, da so znali udomačiti sokole, ki so jih uporabljali za lov. Kot del tradicije se sokol nahaja v njihovem grbu. Najdemo ga na številnih spomenikih in obeležjih. Navedeni podatek o številu prebivalstva je zgolj okvirjen, navajajo se številke od 8,5 do 9,5 milijona. Drži pa podatek, da ima od tega samo slabih 20 odstotkov državljanstvo ZAE. Vsi preostali so priseljenci oz. delavci na začasnem delu. Med njimi naj bi bilo tri milijone Indijcev, milijon Pakistancev, milijon Irancev itn. Vsi ti tujci imajo delovno vizo, državljanstva ne morejo dobiti. Izvedljiva ni niti »varijanta s poroko«. Državljan ZAE se lahko poroči s tujcem. Posledica pa ni ta, da bi zakonski partner dobil državljanstvo – nasprotno, še sam ga izgubi! Večina prebivalstva (govorijo o 90 %) živi v mestih. Glavno mesto je Abu Dhabi s skoraj 900 tisoč prebivalci, največje mesto pa Dubaj s skoraj dvema milijonoma.

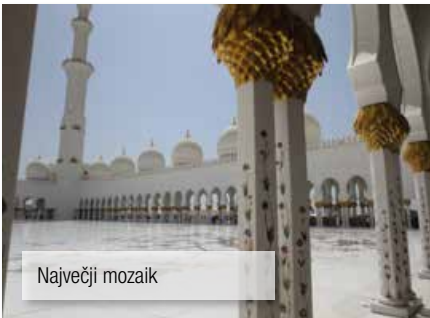
Uradna državna veroizpoved je islam. Pripada mu tri četrtine prebivalstva. Zaradi priseljencev sta pomembni veroizpovedi še hinduizem in krščanstvo. Glede na islamsko večino je temu primerno tudi oblačenje v javnosti. Ženske so delno ali popolnoma zakrite. Turisti so lahko »napol goli« in s tem ni nobenih težav. Izjema je seveda obisk mošej, kjer

Arabski katering

Sharjah - tržnica

Največji mozaik

Nebotičnik je lahko okrogel

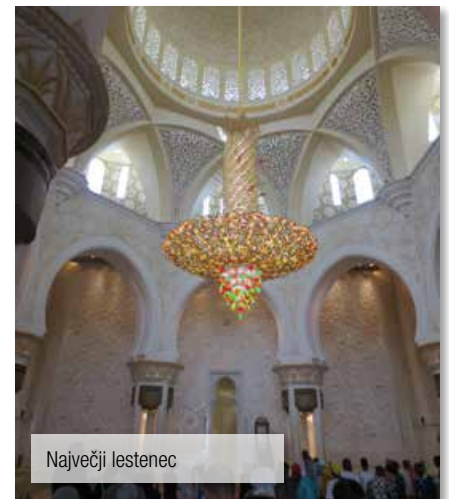
Poševni stolp

Najvišja stavba in fontana

Najvišji hotel

Največji lestenec

ni popuščanja.

Denarna valuta je dirham (AED). Njegov tečaj je fiksen glede na ameriški dolar. En dolar je vreden 3,67 dirhama.

Država je bogata. Bruto dohodek na prebivalca (BDP) znaša v ZAE 43.000 USD, s čimer se uvrščajo na 22. mesto.

Za primerjavo, ta podatek za Slovenijo znaša dobrih 24.000 USD. Po kupni moči na prebivalca pa so še bistveno močnejši in jih uvrščajo celo na sedmo mesto. In še to: nafta v BDP celotne države danes predstavlja manj kot 10 %, ta odstotek dosega le v Abu Dhabiju, ki ima daleč največje naftne zaloge. Jasno pa je tudi, da so bogati predvsem državljani ZAE. Delavci na začasnem delu se ubadajo z dragimi najemnami za stanovanja, stroški za pridobitev delovne vize, stroški agencij za zaposlovanje ... kot povsod. Še tale zanimivost.

Tujec lahko ustanovi podjetje v ZAE. Vendar ne samostojno. Imeti mora partnerja, ki je državljan ZAE. In ta partner je avtomatsko 51% lastnik podjetja.

Četudi je »samo dodal svoje ime«.

Ozemlje ZAE je imelo od nekdaj pomembno geografsko lego. Hormuška ožina, ki je preliv med Perzijskim in Omanskim zalivom, je široka le okrog 50 km. Na drugi strani pa leži Iran in vodi pot proti Indiji. Področje je bilo izjemno pomembno za trgovce. Začetek bogastva se začel s trgovanjem.

Kasneje so postali pomembni zaradi nabiranja in trgovine z naravnimi biseri. Ta posel je v 20. stoletju začel upadati, ker so Japonci začeli gojiti umetne bisere.

Toda prišla je nafta in njihove velike zaloge so prinašale bogastvo. Ob prvi naftni krizi so spoznali, da tudi ta panoga ne bo večna, zato so se začeli preusmerjati v druge dejavnosti. Sedaj so pomembni turizem, gradbeništvo, bančništvo, tudi določene panoge industrije in celo kmetijstva.

Laško se pohvalijo, da so se ob vsaki veliki svetovni spremembi odzvali pravočasno, hitro in pravilno. Ne glede na bogate zaloge nafte in zemeljskega plina so tudi že zgradili samooskrbno mesto, ki izkorišča sončno energijo.

Kot že rečeno: zelo pomembno je gradbeništvo. In ker očitno nimajo večjih finančnih težav, gradijo stvari, zaradi katerih smo navadni smrtniki prvič sploh slišali za te kraje.

Vse, kar zgradijo, mora biti najvišje, največje, najhitrejše, naj-karkoli že. Vse skupaj ena sama Guinnessova knjiga rekordov.

Rekordne stvari se seveda nahajajo v najbogatejših emiratih, torej Abu Dhabiju in Dubaju.

Nekaj jih bom naštel.

Burj al Arab (Burdž al Rab, Arabski stolp) je hotel v obliki jadra in eden od najbolj prepoznavnih simbolov Dubaja. Presega višino 300 metrov, v atriju pa je odprt do višine 150 metrov. Rekordne so seveda tudi cene sob in apartmajev ter pijač.

Atlantis je hotel na koncu umetnega otoka Palma v Dubaju. Objekt je ogromen, oblikovan v značilnem arabskem slogu in ima v zgornjem nadstropju t. i. kraljevski apartma z več kot 700 kvadratnimi metri površine za 20 tisoč evrov na dan! Poleg Palme nastaja še umetno otočje World (Svet), kjer bodo posamezni otoki oblikovani kot celine našega sveta. Pravijo, da so dolžino obale z umetnimi otoki povečali že za 1000 km.

Burj Khalifa (Burdž Kalifa, Kalifov stolp) je za zdaj najvišja stavba na svetu. V višino meri 828 metrov.

Prebivalci uporabljajo še 164. nadstropje, kar je spet rekord. Razgledna ploščad se nahaja v 124. in 125. nadstropju. Že to je na višini 456 metrov. Dvigalo te

Utonilo je sonce

Urejene zelenice in plaže

Slikovita obala

Sončni zahod nad beduinskim taborom

Sharjah - tržnica

na to višino pripelje prej kot v eni minuti – dviga in spušča se s hitrostjo deset metrov na sekundo (to je 36 km/h). Zaradi hitre spremembe višine ti »poka v ušesih«. Najhitreje dvigalo pa premore kar 18 m/s ali skoraj 65 km/h. In to je seveda najhitrejšo dvigalo na svetu. Stolp bi se moral imenovati Burj Dubaj. Gradnja se je zaključevala v času velike gospodarske krize 2008/2009 in kazalo je že, da se bo gradnja ustavila. Takrat je šejk sosednjega Abu Dhabija in predsednik ZAE zagotovil manjkajoča sredstva in rešil težavo. Po njem so zato stolp preimenovali v Burj Khalifa. Stolp je res visok. Stoji pa med nebotalnik, ki dosegajo 300 in 400 metrov, in zato po eni strani ne deluje tako zastrašujoče.

Okrog stolpa so velike vodne površine in vodometi raznih oblik. In te fontane seveda ne morejo biti čisto navadne. So »pojoče«. Ob določenih urah se zasliši arabska glasba in potem šobe v ritmu glasbe poskakujejo, brizgajo vodo itd. In rekord? Voda lahko brizgne 150 metrov visoko in količina vode je največja na svetu.

Tudi plesoče fontane morajo imeti zaščitene električne inštalacije. Del teh so ETI-jevi varovalni ločilniki VLC.

V ZAE je sicer precej naših zaščitnih aparatov: EFI, ETIMAT in KZS, vendar so označeni z blagovno znamko Dorman Smith.

Stolpa z imenom Dubaj še ni. A brez skrbi, tudi dubajski stolp bo zrastel. Gradijo namreč že nov stolp, imenoval se bo Burj Dubai Creek in njegova višina bo spet rekordna, 1002 metra. Prva stavba, višja od enega kilometra. Dokončanje gradnje je predvideno že do odprtja svetovne razstave, ki bo leta 2020. Prva leta gradnje so potrebovali za izdelavo temeljev, sedaj so »že« na ravni zemlje.

V Dubaju so 9. septembra 2009 ob 9. uri in 9 minut predali v uporabo tudi nov metro. Proga je dvignjena nad zemljo, zato je iz metroja zelo lep pogled na mesto Dubaj. In kaj je tukaj najnovejšega?

Vse je popolnoma avtomatizirano, metro vozi brez voznika.

Cena vozovnice je nizka, celo za slovenske razmere! Povratna karta iz enega dela Dubaja na drugo stran in nazaj stane le 8,5 dirhama, trenutno torej slaba dva evra.

Dubajska marina je dolga 3 km. Okrog marine je ogromno nebotalnikov, med njimi tudi znani »zaviti nebotalnik«. Od tal do vrhnega nadstropja je zavrt za 90 stopinj, vsako nadstropje je zamaknjeno za 1,2 stopinje glede na naslednje ali predhodno. V bližini stoji tudi nebotalnik, ki je gorel – to smo zasledili tudi na naši televiziji. Težava so bile plastične plošče, ki so jih uporabljali za izolacijo. Njihovo nadaljnjo uporabo so z zakonom prepovedali. Zakon so sprejeli približno dva tedna po požaru – hitro, ni kaj!

Na periferiji mesta Abu Dhabi stoji najvišji okrogli nebotalnik, kmalu za njim pa najvišji poševni nebotalnik. Zgledovali so se po poševnem stolpu v Pisi in zgradili zares precej nagnjeno stavbo, visoko 75 metrov. Gradnja ustreznih temeljev je bila velik gradbeni podvig. In na vrhu so dodali še helikoptersko ploščad.

V Abu Dhabiju je tudi dirkaška proga, kjer se vsako leto odvija Velika nagrada Abu Dhabija v formuli ena. Ob vходу na dirkališče je velik Ferrarijev kompleks (Ferrari World) z muzejem in na strehi je narisana »največji Ferrarijev znak na svetu«.

Med največjimi atrakcijami Abu Dhabija je mošeja šejka Zayed, poimenovana po prvem predsedniku ZAE. Šejk Zayed je začel gradnjo, vendar je umrl tri leta pred dokončanjem. Mošejo so poimenovali po njem, tudi njegov grob je v mošeji. Pravijo, da je hotel šejk s to mošejo povezati različne narode, zato je mešanica treh arhitekturnih slogov (arabskega, mavrskega in mongolskega) in vsebuje opremo iz različnih delov sveta, tudi iz Makedonije. Je tretja največja mošeja na svetu (za mošejama v Meki in Medini). Hkrati lahko sprejme 40 tisoč vernikov. Ponaša se z največjim lestencem na svetu, ki tehta 15 ton. Ima največjo ročno

tkano preprogo na svetu, ki naj bi tehtala kar 35 ton in je izdelana iz 2,2 milijarde vozlov. Veliko je marmorja in v marsičem spominja na sloviti indijski Tadž Mahal. Ponaša se z največjim marmornatim mozaikom. Ima ogromno stebrov, ki so pozlačeni, vgrajenih je ogromno poldragih in dragih kamnov itd. Stala naj bi dobre pol milijarde ameriških dolarjev. Če bi jo gradila naša gradbena podjetja, bi bila številka predračuna gotovo nekajkrat višja, pa še kakšna dva rebalansa bi bila naknadno potrebna ...

Od znamenitosti v preostalih emiratih velja omeniti izredno lepo urejeno tržnico v Sharjahu. En del je velika klasična tržnica z oblačili, preprogami in vsem drugim, kar najdete na tržnicah. Drugi del pa je živilska tržnica. Poleg velikosti te osupne tudi izredna urejenost in čistoča na vseh treh glavnih delih, kjer prodajajo meso, ribe in zelenjavo.

Za turiste, ki jih ne zanima arhitektura, zgodovina in geografija, imajo dovolj razvedrila: neskončno številno trgovin in tržnic, zabavišne parke in celo pokrito umetno smučišče. Takšni turisti se običajno zadovoljijo z obiskom enega samega emirata, Dubaja.

Med standardne ponudbe spada puščavski safari. Vozniki te na Toyotinih terencih odpeljejo do bližnjih puščavskih sipin. Tam znižajo tlak v pnevmatikah in se zapodijo po peščenih površinah.

Odkrito povedano, so me presenetili s svojimi vragolijami in tudi s kar precejšnjimi strminami in bočnimi nakloni, ki s(m)o jih premagovali. Ob koncu sledi še »beduinska večerja« z značilnimi jedmi in nizkimi mizicami, kjer sediš na tleh ali samo na blazini. Pred tem smo imeli še možnost jahati kamelo – videti je bolj enostavno in udobno, kot je v resnici.

Kar se tiče hrane, je ta v ZAE raznolika in zelookusna. Ima svoje značilne okuse, ki jih dajejo tipične začimbe. Poznajto nekatere sladice, ki jih v Evropi ni, in ne znam ponoviti njihovega imena. A so zelo dobre. Včasih se zazna indijski »priokus«, ker je Indija že sorazmerno blizu, predvsem pa je med njimi veliko Indijcev. Različne vrste mesa in rib so prav tako odlične. Pečene, kuhane ali na žaru. Ker pa je to arabski svet, na jedilniku ni »kralja živali«. Ob vsej pestri izbiri ga celo nisem pogrešal. Če ste bolj dolgočasne vrste in vas različni okusi ne zanimajo, si lahko na vsakem vogalu postrežete z vso možno hitro hrano. Znano je, da je alkohol uradno prepovedan. Dejansko je tako, da ga po trgovinah ni. Prepovedano ga je uživati na javnih mestih. V hotelih in restavracijah pa običajno ni težav in lahko naročiš karkoli. Vedeti pa moraš, da bo veliko pivo stalo 12 evrov ali tudi več. Obstajajo pa razlike med posameznimi emirati. Sharjah je emirat, kjer je alkohol strogo prepovedan, nikjer ga ni mogoče kupiti in tudi njegovo posedovanje je kaznivo. Kaj bi rekel za konec?

Da stereotipi, ki jih imamo o muslimanskem svetu, včasih sploh ne držijo. Tudi muslimanski svet ima zelo različne »oblike in vsebine«. Da imajo v ZAE določene stvari urejene bolj kot v Evropi. Da določenih stvari, na katere smo Evropejci strašno ponosni, sploh ne pogrešajo. Brez težav preživijo brez demokratičnih volitev pa prostega pretoka blaga, storitev in delovne sile ... Da se znajo na spremembe v svetu bolj in hitreje odzivati kot mi.

Da je to področje, ki je izredno zanimivo z različnih vidikov.

In da tam ne bi živel!

Melita Klemen

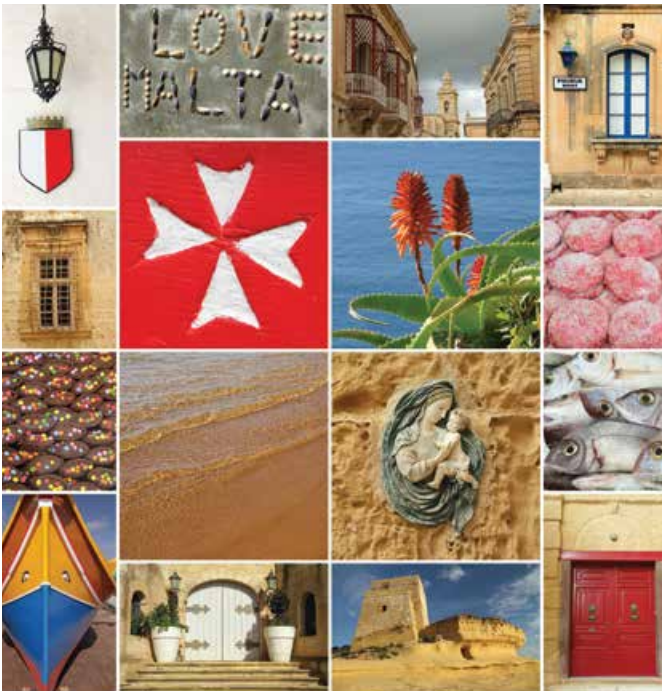
Sweet energy –

knjiga receptov, ki navdihuje – Sredozemlje, tretjič

Poletje se je poslovilo, prav tako pa se s predstavitevijo Malte in Turčije v tokratni številki Utripa poslavljamo od »poglavja« Sredozemlja, ki smo si ga načrtali v začetku leta.

Čeprav državi nista geografsko gledano tako daleč narazen, sta si različni. Če je za Turčijo značilen vpliv Bližnjega vzhoda oziroma so bili Turki v preteklosti znani kot osvajalci, je Malta tisočletja menjala svoje gospodarje. Tako je njena kultura odraz več kultur. Imata pa obe državi zelo strateško geografsko lego.

Malta

Republika Malta leži v osrednjem Sredozemlju. Je majhna, gosto naseljena otoška država. Sestavlja jo kar dvajset otokov in čeri. Dolga leta je bila pod angleško oblastjo, osamosvojila pa se je leta 1964. Je tudi članica EU. Zaradi svoje geografske lege, nekje med Evropo in Severno Afriko, najdemo na Malti kulturno zelo pestro zgodovino – otoku so vladali Feničani, Rimljani, Arabci, Normani, Bizantinci, malteški vitezi, Francozi in Angleži. Njihova uradna vera je krščanstvo, ki ga je na otok prinesel sv. Pavel. Podnebje je tipično sredozemsko. Snega skorajda ni. Glede na to, da so njihovi sladkovodni viri zelo omejeni, tudi ne pridelajo veliko hrane. Njihova kultura je odraz njihove zgodovine, podobno je z njihovo kulinariko.

V njihovi kuhinji je prisoten močan vpliv sicilijanske in angleške kuhinje, prav tako pa tudi španske, magrebske in provansalske.

Prav tako se njihova kuhinja razlikuje glede na otoke. Njihova tradicionalna jed je fenkata – dušen ali ocvrt zajec. Njihova tradicionalna sladica je pecivo pastizz, ki je lahko polnjeno z različnimi nadevi.

V nadaljevanju vam predstavljamo recept iz naše knjige.

Zeppole s smetano, jagodami ali češnjami

Sestavine

Za testo

- skodelica vode
- 145 g večnamenske moke
- 3 jajca
- 30 g masla
- ščepec soli

ZA NADEV

- 2 rumenjaka
- 60 g sladkorja
- žlica večnamenske moke
- skodelica mleka
- limonina lupina
- jagode ali češnje

Priprava

Nalijte vodo v posodo ter dodajte sol in maslo. Med mešanjem segrejte do vrenja.

Dodajte moko, pustite posodo na vročini in z žlico dobro mešajte, dokler testo ni gladko in se ne drži več na straneh posode. Nato odstranite posodo z vročine in testo prelijte v skledo, da se ohladi.

Ko testo doseže sobno temperaturo, dodajte jajca, po eno na enkrat, ter jih vmešajte vanj. Ko postane lahko in zračno, ga postavite v hladilnik za vsaj 20 minut.

Medtem pripravite nadev tako, da v ponev zlijete mleko, dodajte limonino lupino in zavrite. Razžvrkljajte rumenjake v skledi in vmešajte sladkor. Nato ob neprekinjenem mešanju dodajte moko. Ko mleko zavre, ga odstranite z vročine in počasi, ob neprekinjenem mešanju, dodajte mešanico jajc, sladkorja in moke. Nastala zmes mora biti mehka in kremasta.

Nato zmes postavite na štedilnik in segrevajte na zmerni temperaturi. Mešajte, dokler se krema ne zgosti. Ko je pripravljena, jo prelijte v skledo in pokrijte s plastično folijo, da se ohladi. Poskrbite, da bo skleda dobro pokrita, da se na površini kreme ne naredi skorjica. Medtem ko čakate, da se krema ohladi, pripravite zeppole. Oblikujte jih s folijo na olju, po dve naenkrat. Ne cvrite več kot dve naenkrat, sicer se bo olje ohladilo. Folija se bo v vročem ognju ločila od zeppol.

Ko porjavijo, jih s cedilno žlico odstranite in jih položite na papirnate brisačke, da se odcedijo. Medtem ocvrite še preostalo testo.

Ko se dovolj ohladijo, napolnite dresirno vrečko s kremo.

Okrasite vsak ocvrtek z malo kreme in na vrh položite češnjo ali jagodo. Potresite jih s sladkorjem v prahu in uživajte.

Turčija

Za Turčijo bi lahko rekli, da je dežela »nekje vmes«. Svoja ozemlja ima tako v Evropi kot tudi v Aziji. Anatolski polotok, ki tvori osrčje države, je bil že od pradavnine naprej zibelka različnih kultur in kraljestev. V 11. stoletju so na to območje prišli seldžuški Turki in postali prvo turško ljudstvo, ki je vzpostavilo lastno oblast (prej so priznavali bizantinsko nadoblast do leta 1453). Sledi Osmansko cesarstvo, ki se je razširilo po vzhodnem Sredozemlju in je vladalo na tem območju do prve svetovne vojne. Turčija je članica zveze NATO, že vrsto let pa se tudi zavzema za članstvo v EU. Je etnično zelo pestra država, večina jih pripada turški etniji.

Geografsko gledano ima država vse: čudovite obale, mogočno gorovje,

notranjost skriva naravno in kulturno dediščino... Poletja so dolga, saj trajajo od zgodnje pomladi do pozne jeseni. Za Turčijo sta značilna gostoljubje in trgovanje na bazarjih – tamkajšnji utrip je svet zase.

Kot je država posebna že sama po sebi, je prav tako nekaj posebnega njihova kuhinja. Le kdo še ni pokusil kebaba ali bureka?

Ali pa slastne baklave, ki je predstavljena v nadaljevanju? Zagotovo pa ne moremo mimo turške kave.

Tradicionalna turška baklava

Sestavine

- ½ kg odmrznjenega testa
- 250 g stopljenega masla
- 1 ½ skodelice orehov/pistacij (grobo mletih)

Sirup:

- 1 ¼–1 1/3 skodelice vode
- 1 ½–1 ¾ skodelice sladkorja
- žlička limoninega soka

Priprava

Za sirup: pustite sladkor in vodo vreti, dokler se sladkor ne stopi.

Nato vmešajte limonin sok. 2–3 minute pustite lahko vreti in nato ohladite.

Pečico segrejte na 190 ° C. Namastite spodnji del in stranice ognjevarne posode. Odvijte vlečeno testo in ga pokrijte z navlaženo krpo, da se ne osuši.

Dva lista testa položite v ognjevarno posodo in ju dobro premažite z maslom. To ponovite, dokler nimate 14 slojev testa.

Nato po vrhu enakomerno potresite in porazdelite polovico orehov/pistacij. Dodajte po dva lista testa, ki ju namažete z maslom, še za 14 slojev. Porazdelite preostale orehe in naložite še zadnjih 12 listov testa po plasteh, po dva naenkrat, ter jih namažite z maslom, kot ste to storili prej. Na koncu tudi vrh premažite z maslom.

Oster nož pomočite v vročo vodo ter razrežite na diamante ali kvadratne oblike vse do dna posode. Razrežete lahko na štiri dolge vrste, da naredite diagonalne zarez.

Pecite približno 25 minut pri 190 °C, nato pa temperaturo znižajte na 165 °C in pecite dodatnih 30 minut, dokler baklava ni zlata in hrustljava. Odstranite baklavo iz pečice, znova potopite nož v vročo vodo in razrežite baklavo vse do konca po istih rezanih linijah. Nato po linijah takoj enakomerno polijte sirup. Pustite, da se hladi vsaj 3–4 ure.

Pred serviranjem jo potresite z nekaj pistacijami ali orehi. Pustite jo odkrito, saj se pokrita razmoči.

Baklava je tradicionalna in avtentična turška sladica. Izdeluje se še posebej ob verskih praznikih, ko se postreže gostom.

Glede na to, da so bili v preteklosti znani osvajalci tujih dežel, se je tudi njihova kuhinjska delna prenesla na druga ozemlja.

Nataša Lipovšek

Valvazorjev obisk Na Izlakah

Ob koncu letošnjega poletja je baron Janez Vajkard Valvazor ponovno obiskal Medijski grad. Glavni organizator prireditve, ki jo zdaj že tradicionalno pripravljamo vsako drugo leto v okviru praznovanja občinskega praznika občine Zagorje, je bilo tudi tokrat Kulturno društvo Svoboda Elektroelement Izlake. Pravzaprav njegova gledališka skupina. Pri izvedbi prireditve so nam pomagali zdaj že nepogrešljivi čemšeniški folkloristi in pevke iz skupine Iris.

Za letošnji obisk barona Janeza smo ponovno uporabili tekst, ki ga je leta 2003 spisal Nande Razboršek. Postavitev pa je bila nova, drugačna, v celoti si jo je zamislil naš režiser Jože Krajnc. Vloge je igralcem razdelil že ob koncu maja, potem smo imeli do odhodov na zaslužene dopuste štiri bralne vaje v naši dvorani v kulturnem domu. Po 15. avgustu pa smo začeli vaje na Medijskem gradu – to sta bila zelo intenzivna in za nas naporna dva tedna. Vaje je ves čas spremljalo sonce, vreme pa je začelo nagajati dan pred prireditvijo. Komaj smo izpeljali generalko v petek, v soboto smo morali predstavo odpovedati, v nedeljo pa nam jo je le uspelo izpeljati.

Letos je baron Janez prišel na grad po potepanju od Ljubelja, kjer je preverjal svoje načrte za luknjo oziroma predor skozi ta hrib, skozi Kranj, Mengeš in Ljubljano. Tam si je med drugim ogledal tudi, kakšna je moda in s čim dobrim se v velikem mestu radi posladkajo. O tem je potem pripovedoval zbrani žlahti na gradu, pa tudi radovednemu kmečkemu folklu – vsi so ga z navdušenjem poslušali. Razložil jim je tudi svoje načrte za tiskarno na Bogenšperku, kjer bo v naslednjih letih nastala topografija Kranjske.

Letošnja predstava je bila malo bolj statična, zato pa v besedilu toliko bolj začinjena z mnogimi pikantnostmi iz takratnega ljubzenskega življenja – pokazala je, da tudi v tistih časih za mesena poželenja niso bili imuni ne stari, ne mladi, ne revni, ne bogati ... In to se ni spremenilo vse do danes.

Letos si je našo predstavo zaradi neugodnega vremena ogledalo okrog 100 gledalcev. Upamo, da se čez dve leti, ko nas bo baron ponovno obiskal, vidimo v večjem številu.

Marinka Kovač

Od maja do septembra 2017

so se upokojili ...

KOLAR BRANKO

ETI d.d., TK Izlake, keramik z omejitvami
33 let in 7 mesecev delovne dobe, od tega 12 let in 9 mesecev v ETI-ju

PROŠENC SILVESTER

ETI d.d., Vzdrževanje in energetika, planer vzdrževanja
40 let in 2 meseca delovne dobe, od tega 18 let in 10 mesecev v ETI-ju

PRAŠNIKAR MARIJA

ETI d.d., El Izlake – Kovinski polizdelki, delavka v proizvodnji
41 let in 4 mesece delovne dobe, od tega 38 let in 10 mesecev v ETI-ju

ROZINA BOJAN

ETI PROPLAST d.o.o. Montaža Izlake, kompletirec z omejitvami
41 let delovne dobe, od tega 28 let in 3 mesece v ETI-ju

Begunci

Bojan Rozina

*Mi smo ljudje,
ki včasih zbežimo,
kadar nam podirajo hiše,
posiljujejo žene,
streljajo na otroke.
Morali bi molče sprejeti
svinčene šablone,
se tiho vkopati v dinamične
brazde.*

*Mi smo ljudje,
ki se razjezimo,
kadar krivoverske procesije
gazijo naše travnike.
Tokrat molimo vojake,
gradimo platnene barake,
ustavljamo nevarne vlake.*

* * *

*Jaz sem človek,
ki bežim;
pred ljubeznijo zamrznem
srce,
zatisnem ušesa pred ukazi,
pred pogledom povestim oči.
Ne hodim v koloni,
sam se tiho zapletam
v neskončno žico.*

V spomin

SILVO BIJOL
(13.11.1965 – 31.8.2017)

Zadnji dan meseca avgusta nas je mnogo prežgodaj zapustil naš sodelavec Silvo Bijol.

Silvo je bil prvi, ki je v našem podjetju razbil stereotip o težavnosti zaposlitve gluhih sodelavcev.

Leta 2011 se je takratno vodstvo ETI GUM odzvalo na pobudo Racia, koncesionarja za poklicno rehabilitacijo gluhih in naglušnih, da sprejmemo v zaposlitev Silva. Silvo je tako aprila 2011 začel z delom v oddelku plastike kot izdelovalec gumijastih in plastičnih izdelkov.

Presenetil nas je s svojo delavnostjo, odprtostjo, optimizmom, v spominu nam ostaja njegov izrazit in prijeten smisel za humor.

Bil je prvi v naši sredini, ob katerem smo se učili »poslušati« in »razumeti« gluhega sodelavca. Neverjetno, ampak vsi smo lahko komunicirali z njim brez težav. Ob njem smo se učili ali pa ponovno spomnili, da komunikacija niso zgolj besede, pač pa človek komunicira z vsem svojim bitjem, odzivanjem, neposrednostjo... In ravno Silvo je bil »razlog«, da smo zaradi dobre izkušnje z njim zaposlili še naslednje gluhe sodelavce.

Žal je težko zbolel in se, kljub veliki želji in upanju, ni vrnil med nas.

Silvo, hvaležni smo, da smo bili tvoji sodelavci.

Sodelavci ETI PROPLAST

ETI - ELEKTRO-ELEMENT	ZEMLJE-SLOVJE	POSLEDICA DUŠEVNE MOTNJE	PRISTOJBINA ZA ODVOZ SMETI	ŠVEDSKI POLITIK ERLANDER	REKA V MONGOLIJU IN RUSIJI	NAŠ JEZIKOSLOVEC (STANKO)	EMILIO ESTEVEZ	STRAST. POŽELENEJ	LADIJSKI VIJAK	STAREJŠI MOŠKI, DEDEC	MORALA	OLIMPIJSKE IGRE	SVOJEGlav ČLOVEK	RAZPREDELNICA	
LASTNOST GOSTOBESEDNEGA ČLOVEKA				8											
FR. GLED. IN FILM. IGRALKA (1927-2017)								13							
AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA							VERDIJEVA OPERA TROPСКА RASTLINA					SIBIRSKI VELETOK ... IN BOLEK			
SKRITOST, PRIKRITOST						5		DEL LJUBLJANE IT. ANTIC. POKRAJINA			6				
STARI OČE, DED				EGIPČANSKI BOG MRTVIH	MUSLIM. M. IME	PEVKA SIRK MESTO OB MEZI IN DRAVI					FR. IGRAL. (MAGALI) AM. IGRAL. (JON)				
FR. FILM. IGRALKA (ANNIE)			12						REKA V RUSIJI, NAJVEČJA V EVROPI						
POTOVALNI NAČRT									TOVORNA ŽIVAL MENIČNI UPNIK					DOMAČA ALI DIVJA PERNATA ŽIVAL	
OPERA LEOŠA JANAČKA							PREUŽITKAR		11						
AMERIŠKA IGRALKA GARDNER				RIM. ŠTIRI SL. PEVKA (ONDINA KLASINC)			OSLOV GLAS				PROVINCA V KANADI (GL. MESTO TORONTO)	VOJKO ANZELJC IT. IGRALKA (MONICA)			
GESLO JE NAŠ STAR VREMENSKI PREGOVOR	POLJSKI SKLADATELJ (FREDERIC)	ŠVEDSKI PAR-LAMENT	ORGAN VIDA ESTONEC			2	KDOR NOSI IRHASTE HLAČE ROBIČ								
RUŠJE, CRETJE					KOST V GNJATI ZAVITJE							7			
POTEK, OPIS KAKEGA DOGAJANJA								9		ENAKI ČRKI INDIJSKA BUDIST. STAVBA		SL. SKLADATELJ (ALOJZ)	GORLJIVA TEKOČINA		
NEKDANJI OSMOŠOLEC								KRLEŽEVA DRAMA	VRAG, HUDIČ OČKA					3	
PETRA SLAPAR			PREDELANI ES-PERANTO	ČASČENJE MALIKOV SKAND. DROBIŽ											
BEBEC, SLABO-UMNEŽ		10				ALBERT CAMUS	TULEC, TOK					DUŠAN FORTIČ ZLATAN IB-RAHIMOVIČ			
NADEJANJE							POLOG								
ISTA ŠTEVILKA POMENI ISTO ČRKO	GORJANEC				4		PRISTANIŠČE NA SEVERU IZRAELA		1		HUMORISTKA PUTRIH				
ISKANO GESLO	1	2	3	4	5	6	7	3	2	8	2	1	9	10	
	4	11	12	2	10	2	6	7	8	3	2	13	4	8	

V naše uredništvo je prispelo **153** izpolnjenih gesel, pravilno geslo se je glasilo: »REVEŽEVA MIZA JE HITRO POGRNJENA«

Računalniški žreb je določil, da nagrade prejmejo naslednji reševalci:

1. nagrada: **Ivi Jeretina**: 7-dnevno bivanje v počitniškem objektu ETI v prostem terminu
2. nagrada: **Marija Perme** (Cesta 15. aprila 13,1412 Kisovec): Velika brisača ETI
3. nagrada: **Lidija Sopotnik** (RTTK): Knjiga Sweet Energy
4. nagrada: **Joži Macolič** (OEI): Polo majica ETI
5. nagrada: **Franc Čebin** (Petelinkarjeva 10, 1412 Kisovec): Kapa in USB ključ ETI

Vsem nagrajencem čestitke, ostalim tolažba za več sreče pri žrebu prihodnjic.

Za koriščenje prve nagrade se dogovorite z Matejo Gerečnik (int. št. 219), praktične nagrade pa vas čakajo v prostorih marketinga. Rešitve tokratne križanke pošljite na e-naslov: sabina.pesec@eti.si ali v fizični obliki v kadrovsko službo, najkasneje do 27. 11. 2017.

Pri timskem delu s spoštljivim odnosom učinkovito združujemo kompetence posameznikov. S timskim duhom ustvarjamo kreativno in ambiciozno okolje za celovito osebno rast. Mednarodni in interdisciplinarni timi tvorijo sinergijo znanj za doseganje in preseganje skupnih ciljev.

Prezmemam odgovornost za delo in rezultate tima.

Spoštujem različnost mnenj in moč argumentov.

V timu delujem aktivno in odgovorno.

V vlogi vodje tima obveščam ostale člane o rezultatih dela tima.

Naši košarkarji so segli po zlatu.

Naši inovatorji so segli po zlatu.

Kaj je tisto, kar jim je skupno?

Ne enim ne drugim to ne bi uspelo, če ne bi živeli vrednote timsko delo.

**V ETI-ju zato zadnje
četrletje 2017 proglašamo
za četrletje timskega dela.**